

**JAVNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO KONKURENCE**

Dunajska 58, 1000 Ljubljana

T: 01 478 35 97

F: 01 478 36 08

E: gp.avk@gov.si

www.varstvo-konkurence.si

Številka: 3062-26/2015-134

Datum: 30. 5. 2018

Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Dunajska 58, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Agencija), izdaja v senatu, ki ga sestavljajo Andrej Matvoz kot predsednik senata ter Franci Pušenjak, Andrej Prah in mag. Karla Pinter kot člani senata, na podlagi 12. in 12.o člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence¹, v postopku ugotavljanja kršitve 9. člena ZPOMK-1 in 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske Unije², ki ga Agencija vodi zoper podjetje RENAULT, ki deluje v pravno organizacijski obliki RENAULT NISSAN SLOVENIJA, d.o.o., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, ki ga zastopata direktor Mesic Jean-Pierre, [redacted]

[redacted] in direktor Morel Yves-Eric Jean Alain Noel, [redacted], njiju pa po pooblastilu Odvetniška pisarna Zidar Klemenčič, Slovenska cesta 54, 1000 Ljubljana, po uradni dolžnosti, na nejavni seji dne 30. 5. 2018, naslednjo

ODLOČBO

1. Agencija sprejema zaveze, ki jih je Agenciji predlagalo podjetje RENAULT, ki deluje v pravno organizacijski obliki RENAULT NISSAN SLOVENIJA, d.o.o., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: RENAULT). S sprejemom zavez se odpravlja stanje, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določb 9. člena ZPOMK-1 in 102. člena PDEU, in sicer da naj bi podjetje RENAULT zlorabljalo prevladujoč položaj na trgu zagotavljanja tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj serviserjem (pooblaščenim in neodvisnim) vozil znamke Renault na ozemlju Republike Slovenije in na znatnem delu notranjega trga Evropske unije, kar bi lahko prizadelo trgovino med državami članicami Evropske unije, zlasti s tem, ko naj bi pooblaščenim serviserjem omogočalo dostop do tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj vozil znamke Renault, medtem ko naj bi neodvisnim serviserjem vozil znamke Renault oteževalo in onemogočalo dostop do tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj vozil znamke Renault, te tehnične informacije in izobraževanja pa so potrebne za kakovostno izvajanje storitev popravil in vzdrževanja vozil znamke Renault in posledično za konkuriranje na trgu zagotavljanja storitev popravil in vzdrževanja vozil znamke Renault na ozemlju Republike Slovenije, s tem pa naj bi podjetje RENAULT neodvisne serviserje v primerjavi s pooblaščenimi serviserji postavljalo v konkurenčno slabši položaj ter tako uporabljalo neenake pogoje za primerljive posle z drugimi sopogodbeniki, s čimer so bili sopogodbeniki postavljeni v konkurenčno slabši položaj, kar naj bi predstavljalo zlorabo prevladujočega položaja po tretji alineji četrtega odstavka 9. člena ZPOMK-1 in c točki drugega odstavka 102. člena PDEU.

2. Podjetje RENAULT se zaveže, kot sledi:

1) Podjetje RENAULT se zaveže sprejeti in/ali ustrezno dopolniti ustrezne interne akte, v katerih bo podrobno predpisalo oziroma objavilo:

¹ Ur. l. RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12 in 39/13, Odl. US: U-I-40/12-31, 63/13-ZS-K, 33/14, 76/15 in 23/17; v nadaljevanju: ZPOMK-1

² UL C št. 326 z dne 26. 10. 2012, str. 47; v nadaljevanju PDEU.

- način omogočanja dostopa do tehničnih informacij neodvisnim in pooblaščenim serviserjem;
- način omogočanja dostopa neodvisnih in pooblaščenih serviserjev do učnega gradiva, kadar to obstaja in ga serviserji potrebujejo za kvalitetno opravljanje svojega dela;
- seznam učnega gradiva, razdeljenega na tehničnih izobraževanjih v zadnjih 3 letih, skupaj z navodili za njihovo pridobitev s strani vseh zainteresiranih;
- način oblikovanja terminskega plana tehničnih izobraževanj in njegove objave;
- postopek izvedbe tehničnih predizobraževanj neodvisnih serviserjev;
- način oblikovanja skupin serviserjev za tehnična izobraževanja;
- postopek poročanja in odpravljanja težav v primeru pojava tehničnih težav pri delovanju portala InfoTech.

Podjetje RENAULT se zaveže opisane interne akte objaviti na svoji spletni strani, na način, da bodo do njih lahko prosto dostopali vsi serviserji. Podjetje RENAULT se nadalje zaveže vse sprejete interne akte v roku 7 dni po sprejemu posredovati Agenciji v pregled in seznanitev.

- 2) Podjetje RENAULT se zaveže neodvisnim serviserjem omogočiti dostop do vseh tehničnih informacij, ki jih potrebujejo za kakovostno izvajanje storitev popravil in vzdrževanja vozil znamke Renault, in sicer pod enakimi pogoji, kot veljajo za pooblaščene serviserje.

Podjetje RENAULT se zaveže enkrat letno za vse zainteresirane pripraviti brezplačno izobraževanje o prijavi na in uporabi portala InfoTech, pri čemer bo termine izobraževanj in postopek prijave podjetje RENAULT objavilo na svoji spletni strani.

Dostop do tehničnih informacij ni v ničemer pogojen z udeležbo na tehničnih izobraževanjih.

- 3) Podjetje RENAULT se zaveže vse serviserje pravočasno obvestiti o predvidenih terminih in vsebini predizobraževanj in izobraževanj, in sicer tako, da bo na svoji spletni strani vsaj 3 mesece pred predvidenim terminom objavilo razpored predvidenih tehničnih predizobraževanj in izobraževanj, ki bo vseboval okvirne termine njihove izvedbe in predvideno vsebino (tematiko) posameznega izobraževanja. Obenem bo podjetje RENAULT objavilo tudi navodila za prijavo na posamezno izobraževanje ter način plačila in ceno, ki bo enaka za vse serviserje.
- 4) Podjetje RENAULT se zaveže omogočiti neodvisnim serviserjem udeležbo na predizobraževanju, in sicer na način, da se predizobraževanje opravlja na isti dan kot izobraževanje. Neodvisni serviser po opravljenem predizobraževanju nadaljuje z izobraževanjem. Po končanem predizobraževanju bodo neodvisni serviserji, v kolikor bodo želeli, lahko opravljali preizkus znanja, vendar opravljanje preizkusa znanja ni obvezno in ni pogoj za pristop k nadaljnjemu izobraževanju. V kolikor se posamezni serviser odloči za opravljanje preizkusa znanja, uspešno opravljeni preizkus znanja ni pogoj za pristop k nadaljnjemu izobraževanju.

Predizobraževanje je brezplačno.

- 5) Podjetje RENAULT se zaveže, da bo izvedbo in udeležbo na tehničnih izobraževanjih pod enakimi pogoji omogočilo vsem zainteresiranim serviserjem. Tehnično izobraževanje bo izvedeno v primeru prijave vsaj 3 udeležencev.
- Cena tehničnega izobraževanja je enaka ne glede na število prijavljenih serviserjev.
- Podjetje RENAULT se zaveže, da bo Agencijo v času trajanja zavez obvestilo ter posredovalo v pregled in seznanitev vse sprejete cenike oziroma njihove spremembe, v roku 7 dni po njihovem sprejemu.
- 6) Podjetje RENAULT bo dostop do vsega učnega gradiva omogočilo vsem serviserjem, tako neodvisnim kot pooblaščenim, pod enakimi pogoji.
- 7) Podjetje RENAULT se v obdobju trajanja zavez zaveže enkrat letno o izpolnjevanju zavez poročati Agenciji. Poročilo bo vsebovalo tudi podatke o v zadnjem letu izvedenih izobraževanjih in o udeležbi na njih.
- 8) Poleg priprave in posredovanja letnega poročila se podjetje RENAULT zaveže, da bo Agenciji v času trajanja zavez na njeno zahtevo kadarkoli poročalo o izvedenih izobraževanjih in o udeležbi na njih.
- 9) Zaveze veljajo za obdobje 3 let, šteto od dneva izdaje te odločbe. Podjetje RENAULT bo stanje, kakršno izhaja iz zavez, vzpostavilo najkasneje v 2 (dveh) mesecih od prejema odločbe Agencije o sprejemu zavez, če iz posamezne zaveze ne izhaja drugače (je ta že izpolnjena).
3. Agencija lahko na predlog ali po uradni dolžnosti razveljavi to odločbo in nadaljuje postopek, kadar se bistveno spremenijo dejanske okoliščine, na katerih temelji ta odločba, kadar stranka ne izpolnjuje zavez ali kadar temelji ta odločba na nepopolnih, nepravilnih ali zavračajočih podatkih, ki jih je posredovala stranka.
4. V postopku izdaje te odločbe niso nastali stroški postopka.
5. Izrek odločbe se objavi na spletni strani Agencije.

O b r a z l o ž i t e v :

I. VSEBINA ODLOČBE

1. Ta odločba je naslovljena na podjetje RENAULT, ki deluje v pravno organizacijski obliki RENAULT NISSAN SLOVENIJA, d.o.o., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: RENAULT).
2. Odločba se nanaša na verjetno kršitev zlorabe prevladujočega položaja podjetja RENAULT na trgu zagotavljanja tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj pooblaščenim in neodvisnim serviserjem vozil znamke Renault na ozemlju Republike Slovenije in na znatnem delu notranjega trga Evropske unije, ki izhaja iz domnevne neenake obravnave neodvisnih serviserjev nasproti pooblaščenim serviserjem pri dostopu do tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj vozil znamke Renault.

3. Agencija je v prejšnjem odstavku navedeno ravnanje podjetja RENAULT v sklepu o uvedbi postopka opredelila kot verjetno kršitev 9 člena ZPOmK-1 in 102 člena PDEU. Podjetje RENAULT je v postopku pred Agencijo slednji ponudilo v sprejem zaveze, ki odpravljajo stanje, iz katerega izhaja verjetnost kršitve prej navedenih določb.

II. PODJETJE, ZOPER KATEREGA SE VODI POSTOPEK

4. Podjetje RENAULT opravlja dejavnost trženja in prodaje avtomobilov (distribucijo novih vozil in nadomestnih delov) znamk Renault, Nissan in Dacia ter zagotavlja storitev popravil in vzdrževanja teh vozil. Znamka Renault je po tržnem deležu že vrsto let v samem vrhu v Sloveniji pri osebnih in gospodarskih vozilih, Nissan in Dacia pa iz leta v leto krepita svoj tržni položaj. Podjetje je sestavljeno iz treh enot. V Ljubljani se nahaja komercialna filiala, v Novem mestu pa centralno skladišče nadomestnih delov in tehnično-izobraževalni center. Leta 2008 je bila ustanovljena regijska organizacija Renault Nissan Adriatic, ki pod vodstvom družbe Renault Nissan Slovenija, d.o.o., skrbi za trženje in servisiranje vozil znamk Renault, Nissan in Dacia v osmih državah regije Adriatic. Sloveniji, na Hrvaškem, v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Črni Gori, Makedoniji, Kosovu in Albaniji. Prek tovrstne organiziranosti je Slovenija postala ključen regijski center z odločevalskim središčem v Ljubljani, centralnim skladiščem nadomestnih delov, ki iz Novega mesta pokriva celotno regijo, ter Tehničnim centrom Novo mesto, ki organizira izobraževanja za zaposlene v celotnem Adriaticu. Edini družbenik podjetja je Renault S.A.S., Quai le gallo 13-15, 92100 Boulogne-Billancourt, Francija, s 100 % poslovnim deležem. Zastopnika podjetja sta direktor Mesic Jean-Pierre, [redacted], in direktor Morel Yves-Eric Jean Alain Noel, [redacted].³

III. OPIS POSTOPKA

5. Agencija je dne 10. 12. 2015 prejela prijavo⁴, v zvezi s katero je dne 11. 4. 2017 na Agenciji potekal tudi sestanek s prijaviteljem⁵, na katerem je slednji podrobneje predstavil vsebino prijave in podal pojasnila o pomenu dostopa neodvisnih serviserjev do tehničnih izobraževanj in informacij
6. Agencija je dne 13. 4. 2017⁶ posredovala zahtevo za posredovanje podatkov v obliki sklepa podjetju RENAULT⁷ in dne 26. 4. 2017 prejela odgovor podjetja RENAULT⁸.
7. Dne 12. 5. 2017 in 16. 5. 2017 je Agencija posredovala zahtevo za posredovanje podatkov določenim neodvisnim serviserjem⁹, odgovore katerih je Agencija prejela dne 16. 5. 2017¹⁰,

³ Spletni portal AJ PES.

⁴ Dokument št. 3062-26/2015-1, prijavitelj je Agenciji posredoval tudi več dopolnitev prijave (dokument št. 3062-26/2015-3, dokument št. 3062-26/2015-6, dokument št. 3062-26/2015-9, dokument št. 3062-26/2015-39, dokumenti št. 3062-26/2015-45 do 3062-26/2015-57, dokument št. 3062-26/2015-61, dokument št. 3062-26/2015-62, dokument št. 3062-26/2015-64, dokumenti št. 3062-26/2015-76 do 3062-26/2015-79, dokument št. 3062-26/2015-83 (dokumentacijo, ki jo je prijavitelj s tem dopisom posredoval Agenciji, je Agencija pregledala in jo dne 14. 12. 2017 vrnila prijavitelju - dokument št. 3062-26/2015-109), dokument št. 3062-26/2015-86).

⁵ Dokument št. 3062-26/2015-7

⁶ Omenjeni sklep je bil podjetju Renault vročen dne 14. 4. 2017

⁷ Dokument št. 3062-26/2015-8.

⁸ Dokument št. 3062-26/2015-10.

⁹ Dokument št. 3062-26/2015-11 z dne 12. 5. 2017 in 3062-26/2015-14 z dne 16. 5. 2017.

¹⁰ Dokument št. 3062-26/2015-13

17. 5. 2017¹¹, 19. 5. 2017¹², 22. 5. 2017¹³, 23. 5. 2017¹⁴, 24. 5. 2017¹⁵, dne 25. 5. 2017¹⁶ ter dne 2. 6. 2017¹⁷, pri čemer vsi serviserji, na katere je Agencija naslovila zahtevo za posredovanje podatkov, niso podali odgovora nanjo.
8. Agencija je dne 15. 5. 2017 na podjetje RENAULT naslovila novo zahtevo za posredovanje podatkov v obliki sklepa¹⁸. Podjetje RENAULT je Agenciji posredovalo svoj odgovor dne 30. 5. 2017¹⁹.
9. Dne 13. 6. 2017 je na prošnjo podjetja RENAULT²⁰ na Agenciji potekal sestanek s predstavnikom podjetja RENAULT²¹.
10. Agencija je dne 13. 7. 2017 v spis predmetne zadeve vložila določene dokumente²² in istega dne izdala sklep o uvedbi predmetnega postopka²³, ki je bil podjetju RENAULT vročen dne 14. 7. 2017. Izvleček sklepa o uvedbi postopka je bil na spletni strani Agencije objavljen dne 18. 7. 2017²⁴. Hkrati z objavo izvlečka sklepa o uvedbi postopka je Agencija pozvala tudi vse osebe, da ji pošljejo podatke, ki bi lahko bili pomembni za odločitev v tej zadevi.
11. Agencija je dne 25. 7. 2017 posredovala stranki postopka novo zahtevo za posredovanje podatkov v obliki sklepa²⁵. Odgovor podjetja RENAULT na omenjeno zahtevo za posredovanje podatkov je Agencija prejela dne 11. 8. 2017²⁶, dopolnitev odgovora pa dne 8. 9. 2017²⁷.
12. Dne 6. 9. 2017 je Agencija prejela vlogo podjetja RENAULT – predlog za ustavitev postopka²⁸. Del predmetne vloge je bila tudi prošnja za sestanek, ki je potekal na Agenciji dne 14. 9. 2017²⁹.
13. Agencija je dne 12. 9. 2017 opravila prijavo v portal InfoTech in pregledala njegovo vsebino³⁰, dne 11. 10. 2017 pa je podjetje RENAULT na sestanku Agenciji predstavilo celotno vsebino portalov InfoTech in ³¹.
14. Dne 19. 10. 2017 je podjetje RENAULT posredovalo Agenciji predlog zavez³², v zvezi s katerim je Agencija stranko postopka dne 23. 10. 2017 pozvala, da predloženi predlog

¹¹ Dokument št. 3062-26/2015-15.

¹² Dokument št. 3062-26/2015-16.

¹³ Dokumenti št. 3062-26/2015-17, 3062-26/2015-18, 3062-26/2015-19 in 3062-26/2015-23.

¹⁴ Dokumenta št. 3062-26/2015-20 in 3062-26/2015-21.

¹⁵ Dokumenta št. 3062-26/2015-22 in 3062-26/2015-24.

¹⁶ Dokument št. 3062-26/2015-25.

¹⁷ Dokument št. 3062-26/2015-27.

¹⁸ Dokument št. 3062-26/2015-12.

¹⁹ Dokument št. 3062-26/2015-26.

²⁰ Dokument št. 3062-26/2015-28.

²¹ Dokument št. 3062-26/2015-31.

²² Dokument št. 3062-26/2015-33.

²³ Dokument št. 3062-26/2015-34.

²⁴ Dokument št. 3062-26/2015-36.

²⁵ Dokument št. 3062-26/2015-37; sklep je bil podjetju Renault vročen dne 28. 7. 2017.

²⁶ Dokument št. 3062-26/2015-38.

²⁷ Dokument št. 3062-26/2015-43.

²⁸ Dokument št. 3062-26/2015-40 – s tem predlogom je stranka postopka Agenciji predlagala, da predmetni postopek ustavi, ker Agencija ni izkazala, da ima podjetje prevladujoč položaj na upoštevnem trgu oziroma tak položaj zlorablja.

²⁹ Dokument št. 3062-26/2015-58.

³⁰ Dokument št. 3062-26/2015-44.

³¹ Dokument št. 3062-26/2015-63.

³² Dokument št. 3062-26/2015-65.

zavez dopolni³³. Dne 27. 10. 2017 je Agencija prejela prošnjo podjetja RENAULT za podaljšanje roka za dopolnitev predloga zavez³⁴, kateri je Agencija s sklepom ugodila³⁵. Podjetje RENAULT je tako dne 10. 11. 2017 posredovalo Agenciji nov, dopolnjen predlog zavez (zaupno različico)³⁶, in v skladu s pozivom Agencije z dne 15. 11. 2017³⁷ dne 20. 11. 2017 še nezaupno različico predlog zavez³⁸, ki jo je Agencija dne 21. 11. 2017 objavila na spletu in izvedla t. i. tržni test predlaganih zavez podjetja RENAULT³⁹ ter pozvala vse zainteresirane osebe, da posredujejo Agenciji odziv na predlagane zaveze. O izvedbi tržnega testa predlaganih zavez je Agencija z dopisom z dne 21. 11. 2017 obvestila še določene neodvisne serviserje v Republiki Sloveniji in jih pozvala, da posredujejo Agenciji svoj odziv, morebitne komentarje in predloge na priloženi predlog zavez⁴⁰. Agencija je v okviru izvedbe tržnega testa predlaganih zavez prejela 5 odzivov na predlog zavez podjetja RENAULT, pri čemer je bil eden od teh odzivov odziv združenja serviserjev, ki šteje 28 članov⁴¹.

15. Agencija je dne 22. 11. 2017 posredovala zahtevo za posredovanje podatkov zastopnikom drugih avtomobilskih znamk v Republiki Sloveniji, katere namen je bil preveriti, kako deluje sistem tehničnih izobraževanj pri ostalih znamkah⁴². Agencija je prejela odgovore vseh naslovnikov, katerim je posredovala zahtevo za posredovanje podatkov⁴³.
16. Dne 13. 12. 2017 je Agencija sporočila stranki postopka, da je v okviru izvedenega tržnega testa predloga zavez prejela več odzivov, ter predlagala izvedbo skupnega sestanka⁴⁴, ki je v skladu z dogovorom s stranko postopka⁴⁵ potekal na Agenciji dne 12. 1. 2018⁴⁶.
17. Stranka postopka je dne 15. 12. 2017 zaprosila Agencijo, da ji z namenom priprave na sestanek posreduje kopije odzivov, ki jih je Agencija prejela v okviru izvedbe tržnega testa predloga zavez⁴⁷. Agencija je dne 18. 12. 2017 pozvala vse osebe, ki so Agenciji posredovale svoj odziv na predlog zavez, da Agenciji sporočijo, ali vsebujejo odzivi zaupne podatke oziroma ali se bodo v zvezi z odzivi sklicevale na varstvo tajnosti identitete vira⁴⁸. Istega dne je Agencija stranko postopka obvestila, da ji bo odzive posredovala, ko bo razpolagala z njihovimi nezaupnimi različicami⁴⁹. Agencija je dne 19. 12. 2017⁵⁰, 20. 12. 2017⁵¹ in 21. 12. 2017⁵² prejela odzive oseb, ki jim je posredovala prej navedeni poziv, dne

³³ Dokument št. 3062-26/2015-66

³⁴ Dokument št. 3062-26/2015-67.

³⁵ Dokument št. 3062-26/2015-68

³⁶ Dokument št. 3062-26/2015-69

³⁷ Dokument št. 3062-26/2015-70.

³⁸ Dokument št. 3062-26/2015-71 in dokument št. 3062-26/2015-74.

³⁹ Dokument št. 3062-26/2015-72

⁴⁰ Dokument št. 3062-26/2015-73.

⁴¹ Dokument št. 3062-26/2015-94, dokument št. 3062-26/2015-102, dokument št. 3062-26/2015-103, dokument št. 3062-26/2015-104, dokument št. 3062-26/2015-106, dokument št. 3062-26/2015-107 in dokument št. 3062-26/2015-130.

⁴² Dokument št. 3062-26/2015-75; zahteva za posredovanje podatkov je bila posredovana 13 naslovnikom.

⁴³ Dokumenti št. 3062-26/2015-82, 3062-26/2015-84, 3062-26/2015-85, 3062-26/2015-88 do 3062-26/2015-92, 3062-26/2015-95 do 3062-26/2015-101 in dokument št. 3062-26/2015-105.

⁴⁴ Dokument št. 3062-26/2015-108.

⁴⁵ Dokument št. 3062-26/2015-110, dokument št. 3062-26/2015-117 in dokument št. 3062-26/2015-120

⁴⁶ Dokument št. 3062-26/2015-126

⁴⁷ Dokument št. 3062-26/2015-110 in dokument št. 3062-26/2015-124

⁴⁸ Dokumenti št. 3062-26/2015-111 do 3062-26/2015-115.

⁴⁹ Dokument št. 3062-26/2015-116.

⁵⁰ Dokument št. 3062-26/2015-118.

⁵¹ Dokument št. 3062-26/2015-119 in dokument št. 3062-26/2015-121

⁵² Dokument št. 3062-26/2015-122.

22. 12. 2017⁵³ in dne 29. 12. 2017⁵⁴ pa je Agencija posredovala stranki postopka vse odzive na predlog zavez, ki jih je prejela v okviru izvedbe tržnega testa zavez.

18. Agencija je dne 19. 1. 2018 prejela dopolnitev predloga zavez podjetja RENAULT⁵⁵, dne 6. 2. 2018 pa po nadaljnjem usklajevanju⁵⁶ še končni predlog zavez podjetja RENAULT⁵⁷.

IV. VERJETNOST KRŠITVE 9. ČLENA ZPomK-1 in 102. ČLENA PDEU

19. Verjetnost kršitve izhaja iz spodaj navedenih dejstev in dokazov oziroma iz opisa dejanskega stanja.

IV.I. OPIS DEJANSKEGA STANJA

a) Navedbe prijavitelja in neodvisnih serviserjev

20. Prijavitelj zatrjuje, da se je v preteklosti kot član pooblašene mreže vozil znamke Renault lahko udeleževal tehničnih izobraževanj, sedaj pa se kot neodvisni serviser⁵⁸ ne more, ker o njih niti ni obveščen (ne pozna terminov niti vsebine izobraževanja). Podjetje RENAULT pa naj bi sam pristop k izobraževanju neodvisnim serviserjem pogojevalo še s predhodnim izobraževanjem o produktih preko računalnika, in sicer preko [REDACTED], in opravo testa s 75 % uspešnostjo ter z dodatnimi administrativnimi zahtevami (prijava s prijavnico). Po mnenju prijavitelja je podjetje RENAULT neodzivno na njegova povpraševanja, zavlačuje s posredovanjem odgovora na povpraševanja, pogojuje pristop k izobraževanju s tem, da mora prijavitelj sam zagotoviti zadostno število udeležencev na izobraževanju, skratka izključuje neodvisne serviserje od udeležbe na izobraževanju na način, ki je podrobneje opisan v nadaljevanju
21. Prijavitelj je v letu 2014 večkrat zaprosil podjetje RENAULT, da mu omogoči pristop k tehničnim izobraževanjem⁵⁹, pri čemer je prvi pisni odgovor prejel dne 26. 1. 2015⁶⁰. Podjetje RENAULT je z njim obvestilo prijavitelja, da lahko nudi v letu 2015 izobraževanje tudi neodvisnim serviserjem, a le glede na proste kapacitete in v primeru, da šteje skupina 7 kandidatov, pri čemer znaša cena na kandidata na dan 160,00 EUR + DDV. Prijavitelj mora za udeležbo na izobraževanju poslati pisno zahtevo – prijavnico na Tehnični center v Novem mestu in sporočiti, kateri seminar želi obiskati. Podjetje RENAULT je še pojasnilo, da mora prijavitelj, glede na to, da ne more izvesti predhodnega izobraževanja o produktih na računalniku preko [REDACTED] izvesti še uvodno izobraževanje (1 dan) v Novem mestu, kjer opravi tudi test za nadaljnje izobraževanje. Poudarilo je še, da to

⁵³ Dokument št. 3062-26/2015-123

⁵⁴ Dokument št. 3062-26/2015-125.

⁵⁵ Dokument št. 3062-26/2015-127.

⁵⁶ Dokument št. 3062-26/2015-128.

⁵⁷ Dokument št. 3062-26/2015-129.

⁵⁸ Prijavitelju je bila pogodba o koncesiji s podjetjem RENAULT, ki je bila sklenjena dne 1. 11. 2009, odpovedana z dopisom podjetja RENAULT z dne 18. 1. 2013, pri čemer je prenehala veljati dne 31. 1. 2014, razlog za odpoved pogodbe pa je bila reorganizacija mreže; glej dokument št. 3062-26/2015-1, dopis podjetja RENAULT z dne 18. 1. 2013, in dokument št. 3062-26/2015-10, točka a), v kateri je podjetje RENAULT navedlo koncesionarje in agente, ki jim je v obdobju od 1. 1. 2010 odpovedalo pogodbo, in pojasnilo razloge za odpoved pogodbe.

⁵⁹ Glej dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo z dne 10. 9. 2014, dopis prijavitelja z dne 6. 10. 2014 z naslovom »Nelegalno omejevanje konkurence–dostop do tehničnega izobraževanja« in dopis prijavitelja z dne 21. 1. 2015 z naslovom »Ponovitev dopisa z dne 6.10.2014 »Nelegalno omejevanje konkurence-dostop do tehničnega izobraževanja«

⁶⁰ Dokument št. 3062-26/2015-1, obvestilo (elektronsko sporočilo [REDACTED], direktorja Direkcije prodajne mreže) podjetja RENAULT z dne 26. 1. 2015.

izobraževanje sicer ni obvezno, je pa obvezen opravljen test s 75 % uspešnostjo, saj je tako opravljen test pogoj za nadaljnje izobraževanje po programu Renault akademije.

22. Prijavitelj je dne 28. 1. 2015 poslal prijavo na izobraževanje⁶¹. Podjetje RENAULT je dne 29. 3. 2015 obvestilo prijavitelja, da trenutno ne planira izobraževanj za nove proizvode, v kolikor pa se želi prijavitelj izobraževati na novem Twing-u ali Traffic-u, pa mu bo podjetje RENAULT na njegovo zahtevo posredovalo ponudbo in predvidene termine. Prijavitelja je hkrati pozvalo še, da se v skladu s posredovano Brošuro izobraževanj Renault odloči, katerega izobraževanja se želi udeležiti⁶². Podjetje RENAULT je nato prvi možni termin za izobraževanje posredovalo konec meseca maja 2015⁶³, in sicer za izobraževanje dne 7. 7. 2015 ter 8. 7. 2015, tema izobraževanja pa naj bi bile novosti glede vozil Renault modelov Trafic in Twingo. Prijavitelj se je prijavil na prvi možni termin izobraževanja⁶⁴. Ob prihodu na izobraževanje pa je bil obveščen, da slednje odpade zaradi nezadostnega števila kandidatov. Izobraževanje je bilo tako preloženo in naj bi potekalo dne 26. 8. 2015 in 27. 8. 2015, vendar podjetje RENAULT tudi tega dne izobraževanja ni izvedlo, kot navaja prijavitelj⁶⁵. O novem terminu izobraževanja je bil prijavitelj obveščen dne 11. 8. 2015⁶⁶, in sicer naj bi potekalo v Tehničnem centru Novo mesto dne 19. 8. 2015 in 20. 8. 2015 oziroma 14. 10. 2015 in 15. 10. 2015, strošek izobraževanja pa naj bi znašal 1.120,00 EUR + DDV na dan. V primeru, da bi se k izobraževanju prijavilo več kot 7 kandidatov (vendar manj kot 10), pa bi bila cena nižja, in sicer 160,00 EUR + DDV po osebi. Ker naj bi se na izobraževanje prijavila zgolj 2 kandidata, le-to ni bilo izvedeno, o čemer je bil prijavitelj obveščen dne 13. 10. 2015⁶⁷.
23. Prijavitelj je nato dne 14. 10. 2015 pozval podjetje RENAULT⁶⁸, da ga, glede na težave z organiziranjem tehničnega izobraževanja, priključi k rednemu tehničnemu izobraževanju, ki je organizirano za potrebe mreže Renault. Takšna naj bi bila tudi praksa zastopnikov drugih avtomobilskih znamk v Sloveniji, kot poudarja prijavitelj. Podjetje RENAULT je nato prijavitelja obvestilo, da to ni mogoče, ker ne razpolaga z vsemi orodji, ki jih zagotavlja pogodbeni odnos s konstruktorjem, zlasti ne zato, ker naj bi neodvisnim serviserjem ne bila na voljo e-izobraževanja, ki se opravijo pred osnovnim izobraževanjem⁶⁹. Pri tem prijavitelj navaja, da navedeno ne drži, ker naj bi prijavitelj proti plačilu manjšega zneska lahko dobil dostop do teh izobraževanj.
24. Dne 5. 11. 2015 je podjetje RENAULT prijavitelju, kot odgovor na njegovo povpraševanje, poslalo ponudbo za »Tehnično izobraževanje: Tehnične novosti za modele Twingo, Trafic, Novi Espace in Kadjar«, ki naj bi potekalo od 8. 12. 2015 do 11. 12. 2015 v primeru ustreznosti prijav⁷⁰. Hkrati je prijavitelja obvestilo, da je pogoj za udeležbo število oseb za formiranje skupine (minimalno 7, oziroma max. 10 oseb), cena dnevnega izobraževanja pa znaša 1.120,00 EUR + DDV, oziroma 160 EUR po osebi, če se izobraževanja udeleži 7 ali

⁶¹ Dokument št. 3062-26/2015-1, dopis prijavitelja z dne 28. 1. 2015; prijavitelj je s tem dopisom podjetje RENAULT obvestil tudi, da ni seznanjen s programom izobraževanja za leto 2015 in tudi ne s termini teh izobraževanj, zato se ne more odločiti, katere seminarje bo obiskal, prav tako je povprašal, kaj pomeni, da mora skupina šteti 7 kandidatov (ali sodijo med te kandidate tudi pooblaščenji serviserji), in da glede uvodnega izobraževanja preko [] ne vidi težav, ker mu lahko podjetje RENAULT za ta dan uredi dostop, kot mu je že v preteklosti

⁶² Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 29. 3. 2015

⁶³ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 29. 5. 2015

⁶⁴ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo prijavitelja z dne 30. 5. 2015.

⁶⁵ Dokument št. 3062-26/2015-1, zaznamek prijavitelja na elektronskem sporočilu prijavitelja z dne 30. 5. 2015

⁶⁶ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 11. 8. 2015

⁶⁷ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 13. 10. 2015

⁶⁸ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo prijavitelja z dne 14. 10. 2015

⁶⁹ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 14. 10. 2015

⁷⁰ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 5. 11. 2015.

več oseb. Podjetje RENAULT je prijavitelju sporočilo še, da je na podlagi povpraševanja prijavitelja pridobilo še enega potencialnega kandidata (skupaj 3, kar pomeni plačilo 373 EUR na dan) Prijavitelj se je na to izobraževanje prijavil kljub temu, da je menil, da cena in pogoji niso poštene, o čemer je tudi obvestil podjetje RENAULT⁷¹. Dne 24. 11. 2015 pa je podjetje RENAULT prijavitelja obvestilo⁷², da je trenutno edini kandidat za izobraževanje in da znaša cena za en dan izobraževanja 1.120,00 EUR + DDV. Po predračunu je tako znašala skupna cena izobraževanja z DDV 5.465,60 EUR⁷³. Prijavitelj je naslednji dan potrdil udeležbo na seminarju, vendar je plačal zgolj ceno po uradnem ceniku, in sicer 784,00 EUR⁷⁴, nato pa je v odgovor prejel obvestilo, da je znesek na predračunu pravilen in skladen s Komercialno politiko za komercialna in tehnična izobraževanja podjetja RENAULT in da je podjetje zaradi izkazanega velikega interesa prijavitelja po izobraževanju slednjemu ponudilo možnost ne glede na to, da sam ni prijavil 7 oseb na izobraževanje. Prijavitelja je obvestilo še, da, v kolikor ne bo poravnal zneska po posredovanem predračunu, izobraževanja ne bo izvedlo, že vplačani znesek pa bo vrnilo prijavitelju⁷⁵.

25. Prijavitelj se je želel prijaviti tudi na izobraževanje za vozilo Scenic 4, in sicer dne 9. 3. 2017⁷⁶, pri čemer ga je podjetje RENAULT obvestilo, da ga bo v šolanje vključilo takoj, ko bo dobilo še 6 kandidatov za izvedbo predizobraževanja, ki ga je treba izvesti pred šolanjem. O terminu naj bi ga obvestili⁷⁷. Poleg tega je prejel tudi dopis podjetja RENAULT, v katerem je navedeno, da nudi strokovno izobraževanje neodvisnim serviserjem pod istimi pogoji, kot pooblaščenim, a iz dopisa nadalje izhaja, da morajo kandidati prej obiskati obvezno predizobraževanje in opraviti preverjanje znanja z najmanj 75 % uspešnostjo, prisotnih mora biti najmanj 7 udeležencev, stroški izobraževanja na udeleženca na dan pa naj bi bili enaki. Iz dopisa izhaja še, da se predizobraževanja za neodvisne in pooblaščene serviserje ne izvajajo pod istimi pogoji, ker neodvisni serviserji niso in ne morejo biti vključeni v interni komunikacijski sistem Renault. Izobraževanje se lahko organizira tudi za manjšo skupino serviserjev, vendar morajo biti kriti minimalni stroški. Stroški predizobraževanja znašajo 160 EUR na dan na udeleženca, enaki so tudi stroški izobraževanja za nov proizvod, za ostala tehnična izobraževanja pa je strošek 80 EUR⁷⁸.
26. Kot je razvidno iz podatkov, ki jih je Agencija pridobila na podlagi zahteve za posredovanje podatkov, naj bi po izobraževanju povpraševali oziroma se ga želeli udeležiti tudi drugi neodvisni serviserji, zlasti tisti, ki so bili izključeni iz mreže pooblaščenih serviserjev.⁷⁹ To je razvidno iz pregleda odgovorov serviserjev, ki so Agenciji posredovali odgovor na zahtevo za posredovanje podatkov. Ti so večinoma navedli, da niso seznanjeni s seznamom tehničnih izobraževanj vozil Renault⁸⁰, da nimajo dostopa do internega komunikacijskega sistema/portala Renault, kjer se nahajajo podatki o izobraževanju, da so se v preteklosti sicer želeli udeležiti teh izobraževanj⁸¹, vendar se v obdobju od leta 2010 dejansko niso udeležili nobenega izobraževanja, da o izobraževanjih sploh niso bili obveščeni, čeprav so

⁷¹ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo prijavitelja z dne 5. 11. 2015.

⁷² Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 24. 11. 2015.

⁷³ To je razvidno tudi iz odgovora podjetja RENAULT na zahtevo Agencije za posredovanje podatkov, dokument št. 3062-26/2015-10, predračun št. 3396125072.

⁷⁴ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo prijavitelja z dne 25. 11. 2015.

⁷⁵ Dokument št. 3062-26/2015-1, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 26. 11. 2015.

⁷⁶ Dokument št. 3062-26/2015-6, glej npr. elektronsko sporočilo prijavitelja z dne 9. 3. 2017 in ostalo priloženo korespondenco.

⁷⁷ Dokument št. 3062-26/2015-6, elektronsko sporočilo podjetja RENAULT z dne 9. 3. 2017.

⁷⁸ Dokument št. 3062-26/2015-6, dopis podjetja RENAULT z dne 16. 3. 2017.

⁷⁹ Dokumenti št. 3062-26/2015-13, 3062-26/2015-15, 3062-26/2015-16, 3062-26/2015-17, 3062-26/2015-20, 3062-26/2015-21, 3062-26/2015-23, 3062-26/2015-24, 3062-26/2015-25 in 3062-26/2015-27.

⁸⁰ 6 serviserjev je navedlo, da niso seznanjeni, 1 pa, da sicer je seznanjen, a iz drugih kanalov, in torej ne s strani podjetja RENAULT.

⁸¹ 5 serviserjev je navedlo, da so se želeli udeležiti izobraževanj, 1 pa da ne.

se jih želeli udeležiti, da jim podjetje RENAULT udeležbe na izobraževanju ni pogojevalo z dejstvom, da morajo zagotoviti zadostno število udeležencev na izobraževanju⁸², pojasnili pa so tudi, da so tehnična izobraževanja, ki jih ponuja podjetje RENAULT, nujna za izvajanje dejavnosti servisiranja zlasti iz naslednjih razlogov. ker morajo slediti novostim trga, ker servisirajo večinoma vozila znamke Renault, ker so izobraževanja nujna za napredek in stroko zaradi razvoja trga, zaradi stalnih sprememb vozil in tehnologije oziroma za izvajanje kvalitetnih storitev.

27. Tudi iz članka, ki ga je Agenciji posredoval prijavitelj⁸³, je razvidno, da naj bi bili pooblaščenih serviserji v boljšem položaju kot neodvisni, ker lahko servisirajo vozila v garancijskem roku, saj lastniki vozil v tem roku preferirajo servisne storitve pri pooblaščenih serviserjih, in ker jim je omogočen dostop do ustreznega znanja, hkrati pa se lastniki vozil bojijo možnosti izgube garancije v primeru servisiranja/popravil pri neodvisnem izvajalcu.

b) Navedbe podjetja RENAULT

28. Podjetje RENAULT je v odgovoru na zahtevo Agencije za posredovanje podatkov⁸⁴ pojasnilo, da obstajata v skladu z usmeritvenimi smernicami komercialne politike, ki so posredovane iz Akademije Renault, ki je interna služba matične družbe, dve osnovni vrsti obveznih tehničnih izobraževanj. (i) izobraževanja glede novih modelov (njihovo število je odvisno od lansiranja novih modelov na trg in se izvaja praviloma nekajkrat letno) in (ii) reciklaža, ki predstavlja tehnična izobraževanja o novostih na že obstoječih modelih (tudi ta so odvisna od lansiranja novih modelov na trg in se izvajajo praviloma vsaj enkrat letno).
29. Tehnična izobraževanja so namenjena tehničnim poklicem v servisnih delavnicah in so razdeljena na tehnični in praktični del. Izobraževanja za pooblaščenih serviserje potekajo ločeno od izobraževanj za neodvisne serviserje, in sicer domnevno iz razloga zagotovitve varstva poslovnih skrivnosti, ki se nanašajo izključno na mrežo Renault, a naj bi bila po vsebini enaka (enako velja tudi za predizobraževanja) in medsebojno časovno usklajena tako za pooblaščenih kot tudi neodvisne serviserje. Tudi predizobraževanja so sestavljena iz tehničnega dela, kateremu sledi preizkus pridobljenega znanja. Predizobraževanja potekajo za pooblaščenih serviserje na njihovih lokacijah preko učenja na daljavo, in sicer v pooblaščenih mreži preko internega dostopa do baz podatkov ([redacted]), za neodvisne serviserje pa v Tehničnem centru v Novem mestu, kjer tudi sicer potekajo vsa izobraževanja. Minimalno število udeležencev na posameznem izobraževanju oziroma predizobraževanju je 7 (to je zapisano v Komercialni politiki podjetja), ne glede na to, ali gre za člane pooblaščenih mrež ali neodvisne serviserje. Pooblaščenih serviserji imajo dostop do internih Renault aplikacij ([redacted])⁸⁵ in razpolagajo z vsemi pripomočki, ki jim omogočajo uspešno izvedbo učenja na daljavo, in se na izobraževanje lahko pripravijo v svojih delavnicah. Neodvisni serviserji pa se predizobraževanja udeležijo en dan prej v Tehničnem centru v Novem mestu, saj nimajo dostopa do internih aplikacij v enaki meri kot pooblaščenih serviserji⁸⁶. Pooblaščenih serviserji, za katera so izobraževanja obvezna, so o

⁸² Pri tem je eden poudaril, da je interes podjetja RENAULT, da se neodvisne serviserje izobražuje ločeno od pooblaščenih, drugi pa, da je stališče podjetja RENAULT, da mora biti izobraževanje drago zato, da se ga konkurenca (torej neodvisni serviserji) ne more udeležiti, nekateri pa so poudarili, da do pogojevanja sploh ne more priti zato, ker nimajo dostopa do izobraževanj oziroma ne prejmejo odziva s strani podjetja RENAULT.

⁸³ Dokument št. 3062-26/2015-3.

⁸⁴ Dokument št. 3062-26/2015-10.

⁸⁵ Interna internetna povezava skupine Renault in njihovih pogodbenih partnerjev.

⁸⁶ Neodvisni serviserji lahko dostopajo do portala InfoTech, na katerem lahko sicer vsi uporabniki, ki se registrirajo, dostopajo do vseh tehničnih informacij, informacij o orodjih in vozilih. Ta portal ni omejen zgolj na uporabo pooblaščenih oseb iz mreže Renault, kot to velja za [redacted].

tehničnih izobraževanj obveščeni preko sistema učenja na daljavo (), in sicer 4-5 tednov pred izobraževanjem, v tem sistemu po predizobraževanju opravijo tudi test. Tudi neodvisni serviserji so o določenem izobraževanju obveščeni 4-5 tednov pred izobraževanjem, a le na podlagi njihovega samoiniciativnega povpraševanja, pred tem pa morajo opraviti še predizobraževanje.

30. Iz Tabele 1, ki predstavlja zbirno tabelo iz tabel, ki jih je Agenciji v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov predložilo podjetje RENAULT, izhaja, da je podjetje RENAULT v obdobju od leta 2010 do 20. 4. 2017 izvedlo 18 izobraževanj, ki se jih je udeležilo 1198 pooblaščenih serviserjev, medtem ko se neodvisni serviserji niso udeležili nobenega izobraževanja. Podjetje RENAULT pojasnjuje, da je sicer planiralo izvedbo tehničnega izobraževanja za neodvisne serviserje v letu 2011 in 2015, a le-to zaradi nezadostne udeležbe ni bilo izvedeno.

Tabela 1

Leto	Število izobraževanj	Število udeleženi pooblaščenih serviserjev	Število udeleženi neodvisnih serviserjev
2010	3	223	0
2011	3	202	0
2012	2	148	0
2013	3	185	0
2014	2	127	0
2015	2	135	0
2016	2	135	0
2017 ⁸⁷	1	43	0
Skupaj	18	1198	0

Vir: Tabele 1 do 8 iz odgovora podjetja RENAULT⁸⁸ na zahtevo Agencije za posredovanje podatkov.

31. Cena tehničnih izobraževanj znaša 80 EUR na dan na udeleženca, za nove proizvode pa 160 EUR na dan na udeleženca. Te cene so veljale tudi v letu 2015 in 2016. V letu 2014 so znašale 80 EUR na dan na udeleženca, za nove proizvode 170 EUR na dan na udeleženca, v letih 2010 do 2013 pa je bila cena enotna in je znašala 187,50 EUR (brez DDV). Cene predizobraževanj za neodvisne serviserje znašajo 160 EUR na dan na udeleženca, pooblašчени serviserji posebej ne plačajo predizobraževanj.
32. V odgovoru na drugo zahtevo Agencije za posredovanje podatkov⁸⁹ je podjetje RENAULT podalo Agenciji dodatna pojasnila v zvezi z že posredovanim odgovorom. Pojasnilo je, da sledi pri oblikovanju pogoja udeležbe minimalno 7 udeležencev na seminarju praksi centrale Renault s.a.s. Večje število udeležencev bi po navedbah podjetja RENAULT pomenilo oviro pri izvedbi izobraževanja glede na organizacijski in vsebinski koncept, manjše število udeležencev pa je težje izobraziti, ker so praktični deli izobraževanj oblikovani za delo v skupinah s po največ 3 udeleženci. Tudi praktični del se z manj kot 7 udeleženci ne bi mogel izvesti enako kakovostno, prenos znanja in izkušenj med tečajniki pa ne bi bil ustrezen. S tem merilom se zagotovi organizacijska enovitost, najvišja mera strokovnosti in hkrati kvaliteta pri prenosu tehničnih znanj.

⁸⁷ Do 20. 4. 2017.

⁸⁸ Dokument št 3062-26/2015-10.

⁸⁹ Dokument št 3062-26/2015-26.

33. Podjetje RENAULT je še pojasnilo, da v zadevnem obdobju ni zabeležilo nobenega odpovedanega izobraževanja za pooblaščené serviserje, saj skrbi za optimalno zapolnjenost skupin, vsi termini izobraževanj pa so objavljeni na [redacted], do katerega lahko dostopajo pooblaščené serviserji. Ti morajo podatke o potrditvi udeležbe posredovati vsaj 7 dni pred pričetkom izobraževanja, da se zagotovi, da šteje vsaka skupina vsaj 7 članov. Če se pooblaščené serviser neupravičeno ne udeleži izobraževanja, se mu zaračuna strošek izobraževanja. Neodvisni serviserji pa so po navedbah podjetja RENAULT o vseh podrobnostih glede določenega izobraževanja obveščeni po elektronski pošti, a zgolj na podlagi njihovega samoiniciativnega povpraševanja. V letu 2017 naj bi podjetje prejelo 3 individualna povpraševanja neodvisnih serviserjev, v preteklosti pa zgolj eno, dva kandidata naj bi povpraševala le po telefonu. Podjetje poudarja, da se trudi zagotoviti najvišji možen nivo kakovosti storitev vzdrževanja vozil Renault tako, da je za neodvisne serviserje v ta namen na spletni strani že objavilo dodatne informacije v zvezi s pridobitvijo vseh orodij in znanj, vendar predstavljajo izobraževanja po mnenju podjetja RENAULT neodvisnim serviserjem zgolj izdatek, ne pa investicijo v kakovost lastnih storitev, zato se jih ne udeležujejo.

c) Druga pojasnila oziroma vloge podjetja RENAULT v postopku

34. Podjetje RENAULT je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov, ki jo je Agencija slednjemu posredovala dne 25. 7. 2017⁹⁰, dodatno pojasnilo, da lahko do portala oziroma spletne strani InfoTech, na kateri se nahajajo vse potrebne tehnične informacije za servisiranje vozil Renault, dostopajo vsi, ki so zainteresirani za popravilo vozil Renault. Dostop do informacij je sicer plačljiv, a je cena enaka za pooblaščené in neodvisne serviserje, takšen pa je tudi nabor informacij na tej spletni strani. Podjetje RENAULT je še enkrat predstavilo podrobnosti glede izvedbe tehničnih izobraževanj in predizobraževanj, za katere je poudarilo, da so ta za neodvisne serviserje plačljiva zaradi nemožnosti njihove izvedbe na daljavo. Pojasnilo je tudi, da morajo pooblaščené serviserji poleg obveznosti izobraževanja, ki za nepooblaščené ne velja, izpolnjevati številne kriterije, da so lahko člani pooblaščené mreže Renault in da imajo posledično dostop do intranetnega sistema [redacted] (do katerega neodvisni serviserji nimajo dostopa), kar pa je povezano s številnimi aktivnostmi in stroški in je razlog, da se predizobraževanj na daljavo posebej slednjim ne zaračunava. V nadaljevanju je podjetje RENAULT podalo še dodatna pojasnila o prejetih povpraševanjih neodvisnih serviserjev v preteklosti ter pojasnila o tem, kateri podatki se nahajajo na internem sistemu [redacted], kjer pa gre pretežno za podatke, ki po navedbah podjetja RENAULT predstavljajo poslovno skrivnost oziroma tržne informacije, zato je tudi dostop do predmetnega sistema omejen samo na pogodbené sodelavce. Podjetje RENAULT je nadalje pojasnilo, da v obdobju od leta 2010 ni izvedlo nobenega preizkusa pridobljenega znanja po opravljenem tehničnem predizobraževanju za neodvisne serviserje, saj ni bilo povpraševanja po izvedbi izobraževanj s strani neodvisnih serviserjev, izobraževanje pa se organizira in izvede le v primeru, če se pridobi ustrezno število kandidatov (vsaj 7) oziroma, če so prijavljeni kandidati v primeru manjšega števila pripravljeni kriti celoten strošek izobraževanja. V tem primeru so neodvisni serviserji o terminu izobraževanja obveščeni 4-5 tednov prej. Na poziv Agencije, da mora podjetje RENAULT predložiti stroškovno utemeljitev pogoja 7 udeležencev na izobraževanju oziroma predizobraževanju, je podjetje pojasnilo, da takšni interni izračuni ne obstajajo⁹¹.

⁹⁰ Dokument št. 3062-26/2015-37.

⁹¹ Podjetje RENAULT je dne 8. 9. 2017 dopolnilo svoj odgovor in predložilo Agenciji pregled prihodkov in stroškov poslovanja tehničnega centra za leto 2016 in za obdobje januar – julij 2017 – dokument št. 3062-26/2015-43.

Podjetje je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov podrobneje predstavilo še način oblikovanja skupin na posameznem izobraževanju ter poudarilo, da lahko opravljajo neodvisni serviserji, ki se ne udeležujejo izobraževanj, popravila v garancijskem roku v skladu s standardnimi postopki, ki jih predpisuje Renault, saj je vsa tehnična dokumentacija na voljo na portalu InfoTech in je za vse serviserje dostopna pod enakimi pogoji. Tehnična izobraževanja so tako namenjena le izmenjavi informacij ter lažjemu in hitrejšemu spoznavanju s proizvodom. Podjetje RENAULT je še poudarilo, da poteka na izobraževanjih pogovor tudi o kvaliteti, lansiranih novih modelov, o podrobnostih komercialnih ponudb skladno s Komericalno politiko ipd. in tudi o drugih tržnih informacijah, ki pa jih podjetje ni dolžno razkriti vsem, zato so izobraževanja organizirana ločeno za neodvisne in pooblašene serviserje.

č) Izvedba tehničnih izobraževanj pri zastopnikih drugih avtomobilskih znamk v Republiki Sloveniji

35. Agencija je v okviru ugotavljanja dejanskega stanja v predmetni zadevi posredovala zahtevo za posredovanje podatkov tudi zastopnikom drugih avtomobilskih znamk v Republiki Sloveniji, katere namen je bil ugotoviti, kakšen je in kako deluje sistem tehničnih izobraževanj pri le-teh. Agencija je zahtevo za posredovanje podatkov naslovila na 13 naslovnikov, in prejela odgovore vseh naslovnikov, pri čemer iz prejetih odgovorov med drugim izhaja, da: (1) tudi drugi uvozniki vozil izvajajo tehnična izobraževanja, (2) so cene izobraževanj pri drugih uvoznikih vozil enake za vse udeležence (tako pooblašene kot tudi neodvisne serviserje) teh izobraževanj in (3) da so izobraževanja skupna za neodvisne in pooblašene serviserje, oziroma, da bi bila skupna, če bi se jih udeleževali tudi neodvisni serviserji⁹². Večina zastopnikov (7 zastopnikov) je tudi pojasnila, da so določili pogoj minimalnega števila udeležencev za izvedbo izobraževanja, ki pa je različno oblikovan (od 3 do 12 udeležencev).

IV.2. PRESOJA RAVNANJ Z VIDIKA PRAVIL KONKURENCE

a) Pristojnost Agencije

36. V skladu z 12. členom ZPOmK-1 je Agencija organ, ki je pristojen za nadzor nad izvajanjem določb ZPOmK-1 ter 101. in 102. člena PDEU (prej 81. in 82. člena Pogodbe ES).
37. Od 1. 5. 2004 dalje je Agencija pristojna, da v skladu z Uredbo Sveta o izvajanju pravil o konkurenci iz določb 81. in 82. člena Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti št. 1/2003/ES z dne 16. decembra 2002⁹³ vodi postopke o kršitvah določb 81. in 82. člena PES (sedaj 101. in 102. člen PDEU). Glede na to, da se ravnanje podjetja, ki je opisano v tej odločbi, nanaša na obdobje po 1. 5. 2004, Agencija glede na okoliščine tega primera v predmetni zadevi vodi postopek in uporablja tudi določbo 102. člena PDEU.

b) Pojem podjetje

38. ZPOmK-1 v prvi točki 3. člena opredeljuje pojem podjetje kot subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravnoorganizacijsko obliko in lastninsko pripadnost. Pojem podjetje v PDEU ni opredeljen, vendar iz evropske sodne prakse izhaja,

⁹² Večina zastopnikov je poudarila, da se neodvisni serviserji tehničnih izobraževanj ne udeležujejo.

⁹³ Ur. l. L 1 z dne 4. 1. 2003; v nadaljevanju: Uredba 1/2003.

da pokriva katerikoli subjekt, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo, ne glede na pravni status in način financiranja⁹⁴.

39. Podjetje RENAULT je skladno z Zakonom o gospodarskih družbah⁹⁵ organizirano kot družba z omejeno odgovornostjo in opravlja gospodarsko dejavnost na trgu. Primarna dejavnost podjetja je trgovina z avtomobili in lahкими motornimi vozili. Tako predstavlja podjetje v smislu določbe 3. člena ZPOmK-1 in se zanj uporabljajo določbe ZPOmK-1, kakor tudi določbe PDEU.

c) Upoštevni trg

40. Upoštevni trg je v skladu s šesto točko 3. člena ZPOmK-1 trg, ki ga določata upoštevni proizvodni/storitveni trg in upoštevni geografski trg.
41. Agencija za namen te odločbe o sprejemu zavez v nadaljevanju zgolj okvirno predstavlja svoj vidik glede opredelitve upoštevnega trga, kot ga je opredelila v sklepu o uvedbi postopka. Agencija namreč v predmetni zadevi ni dokončno opredelila upoštevnega trga, ker je stranka postopka predložila zaveze že v začetni fazi postopka, in sicer še pred izdajo povzetka relevantnih dejstev.
42. Upoštevni proizvodni/storitveni trg je v skladu s sedmo točko 3. člena ZPOmK-1 trg, ki praviloma vključuje vse tiste proizvode ali storitve, ki jih potrošnik ali uporabnik šteje za zamenljive ali nadomestljive glede na njihove lastnosti, ceno ali namen uporabe. Upoštevni geografski trg pa je v skladu z osmo točko 3. člena ZPOmK-1 definiran kot trg, ki praviloma vključuje območje, na katerem si konkurenti na upoštevni proizvodnem oziroma storitvenem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji ali nakupu proizvodov ali storitev, na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni in ki ga je mogoče razlikovati od sosednjih območij, ker so pogoji konkurence na njih občutno drugačni. Dejavniki, ki so ključni pri presoji upoštevnega geografskega trga, so različne pravne zahteve, standardi, davčna bremena, transportni stroški, cenovne razlike med različnimi deli trga, tržne navade ipd.
43. Glede na razpoložljive podatke in prakso Evropske komisije⁹⁶, je Agencija v predmetni zadevi opredelila naslednja trga, na katera se nanaša verjetno izkazana kršitev:

(i) trg zagotavljanja tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj serviserjem (pooblaščenim in neodvisnim) vozil znamke Renault na ozemlju Republike Slovenije (v nadaljevanju: trg tehničnih izobraževanj),

(ii) trg zagotavljanja storitev popravila in vzdrževanja vozil znamke Renault na ozemlju Republike Slovenije (v nadaljevanju: trg servisiranja vozil znamke Renault).

44. Informacije o popravilu in vzdrževanju vozila⁹⁷ oziroma tehnične informacije pomenijo vse informacije, potrebne za diagnozo, servisiranje, pregled, periodične kontrole, popravilo,

⁹⁴ Glej npr. sodbo Splošnega sodišča T-513/93 Consiglio Nazionale degli spedizionieri Doganali v Commission (2000) ECR II-1807, para. 36

⁹⁵ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17.

⁹⁶ Glej npr. zadeve COMP/E-2/39.140 – DaimlerChrysler, COMP/E-2/39.142 – Toyota, COMP/E-2/39.141 – Fiat in COMP/E-2/39.143 – Opel, vse dostopne na:

http://ec.europa.eu/competition/sectors/motor_vehicles/cases/decisions.html.

ponovno programiranje ali ponovno vključitev vozila, ki jih proizvajalec zagotovi svojim pooblaščenim trgovcem in servisom, vključno z vsemi poznejšimi spremembami in dopolnili. Te informacije vključujejo vse informacije, potrebne za vgradnjo delov ali opreme v vozila. Izobraževanje serviserjev je tako nujno potreben proces, ki prispeva k učinkovitosti in kakovosti opravljenega dela, osvojena znanja in veščine na teh izobraževanjih pa se prenašajo na vse zaposlene v servisnih delavnicah in so potrebne za izvajanje storitev servisiranja teh vozil in morajo tako z njimi razpolagati vsi tisti, ki takšne storitve opravljajo. Programi izobraževanj, ki jih ponuja podjetje RENAULT, so oblikovani posebej za prodajno servisno mrežo skupine Renault in zajemajo poleg splošnih znanj še specifična znanja, poznavanja proizvodov, uporabe orodij, postopkov in metod, ki jih predpisuje proizvajalec vozil Renault⁹⁸. V okviru izobraževanj, ki jih za vozila znamke Renault zagotavlja podjetje RENAULT, serviserji tako pridobivajo informacije, ki jih za ta vozila lahko ponuja zgolj proizvajalec teh vozil, ne pa tudi drugi ponudnik na trgu. Zato je Agencija v predmetni zadevi kot upoštevni trg opredelila trg tehničnih izobraževanj, učinek dejanj podjetja RENAULT na tem trgu pa se kaže na trgu servisiranja vozil znamke Renault, kjer nastopajo pooblaščen in neodvisni serviserji vozil znamke Renault, ki informacije, pridobljene na tehničnih izobraževanjih, oziroma z njimi povezane informacije, potrebujejo za izvajanje storitev servisiranja vozil Renault.

45. Skladno s prakso Agencije⁹⁹, Evropske komisije¹⁰⁰ in prakso drugih organov, pristojnih za varstvo konkurence¹⁰¹, je treba trge tudi sicer v avtomobilski industriji omejiti na posamežno znamko vozil. Kupce avtomobilov namreč običajno ne zanimajo cene rezervnih delov in vzdrževalnih storitev za druge znamke vozil, kot je njihovo, ki ga morajo redno vzdrževati, zato je njihovo povpraševanje vezano samo na ponudnike servisnih storitev in rezervnih delov, ki ustrezajo kupljenemu vozilu. Kupec vozila je po nakupu glede poprodajnih storitev v zvezi s kupljenim vozilom torej bistveno vezan na znamko kupljenega vozila, saj njegovo povpraševanje temelji na imetništvu določene znamke vozila. Vsaka znamka ima namreč svoje posebnosti, zaradi katerih morajo serviserji poznati določene za znamko in celo konkretno vozilo specifične informacije, ki jim omogočajo, da te storitve kakovostno in strokovno opravljajo. Dodatno v smeri omejitve upoštevne trga po posamezni znamki vozil kaže dejstvo, da imajo številni proizvajalci vozil praviloma vzpostavljene tudi lastne servisno-vzdrževalne mreže (pooblaščen serviserji), kar potrošnikom posreduje informacijo o specializaciji posameznega serviserja za določeno znamko vozil. Četudi gre po naravi sicer za istovrstne servisne storitve, prisotnost pooblaščenih servisnih mrež kaže na dejstvo in hkrati krepi percepcijo tega dejstva, da je povpraševanje po servisnih storitvah in popravilih v znatni meri specifično glede na znamko vozila.

⁹⁷ Glej točko 14 tretjega člena Uredbe (ES) št. 715/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2007 o homologaciji motornih vozil glede na emisije iz lahkih potniških in gospodarskih vozil (Euro 5 in Euro 6) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil, UL L 171, 29. 6. 2007, str. 1.

⁹⁸ Glej Brošuro komercialnih in tehničnih izobraževanj Renault, oktober 2014 in februar 2017, dokument št. 3062-26/2015-10.

⁹⁹ Glej npr. zadevo Hyundai, odločba št. 3062-2/2014-82, z dne 5. 5. 2016, Izrek odločbe dostopen na: http://www.varstvo-konkurence.si/si/ostali_dokumenti/arhiv_odlob/odloba347/.

¹⁰⁰ Glej npr. primera Audi in Volkswagen – objava za javnost, dostopna na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-03-80_en.htm?locale=en, in COMP/E-2/39.140 – DaimlerChrysler in druge, navedene v opombi št. 8.

¹⁰¹ Glej npr. odločbo španskega organa za varstvo konkurence z dne 16. 11. 2011 št. S/0300/10 v zadevi MAZDA AUTOMOVILES DE ESPAÑA, S.A., dostopno na:

<http://www.cnmc.es/es-es/competencia/buscadorde/resoluciones.aspx?num=S/0300/10&ambito=Conductas&b=mazda&p=1&ambitos=Concentraciones,Recursos,Sancionadores%20CCAA,Sancionadores%20Lev%2030,Vigilancia,Medidas%20cautelares,Conductas&estado=0§or=0&av=0>, ali primer portugalskega organa za varstvo konkurence v zadevi Peugeot iz marca 2015, objava za javnost, dostopna na: http://www.concorrenca.pt/vEN/News/Events/Comunicados/Pages/PressRelease_201507.aspx.

46. V konkretnem primeru je Agencija kot upoštevni geografski trg opredelila celotno območje Republike Slovenije, saj ima podjetje RENAULT, ki s pomočjo pooblaščenega servisno-prodajne mreže izvaja distribucijo novih vozil in nadomestnih delov znamke Renault ter zagotavlja storitev popravil in vzdrževanja teh vozil v Republiki Sloveniji, pooblaščen servisno mrežo razporejeno za pokrivanje celotnega ozemlja Republike Slovenije in tako deluje na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

č) Prevladujoč položaj

47. Pri ugotavljanju kršitve 9. člena ZPOmK-1 ali 102. člena PDEU je treba najprej ugotoviti, ali ima podjetje prevladujoč položaj in kolikšna je njegova tržna moč
48. S prevladujočim položajem podjetja na trgu je mišljen položaj, kadar lahko podjetje ali več podjetij v znatni meri ravna neodvisno od konkurentov, strank ali potrošnikov (drugi odstavek 9. člena ZPOmK-1). Pri ugotavljanju prevladujočega položaja upošteva Agencija zlasti tržni delež, možnosti za financiranje, pravne ali dejanske vstopne ovire, dostop do dobaviteljev ali trga in obstoječo ali potencialno konkurenco. V skladu z določbo petega odstavka 9. člena ZPOmK-1 se šteje, da ima podjetje prevladujoč položaj na trgu, če je njegov tržni delež na trgu Republike Slovenije večji od 40 odstotkov. Gre za zakonsko domnevo, ki jo je kot tako mogoče ovreči.
49. V skladu z določbo 9. člena ZPOmK-1 je prepovedana zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na ozemlju Republike Slovenije ali na njegovem znatnem delu. Podjetje, ki ima na trgu prevladujoč položaj, nosi posebno odgovornost, da s svojim ravnanjem ne ogroža nemotene konkurence na trgu. Odgovornost podjetij se viša sorazmerno z njihovo stopnjo tržne moči, saj bolj kot je določeno podjetje dominantno, prej se bo njegovo določeno ravnanje kvalificiralo kot zloraba¹⁰².
50. 102. člen PDEU določa, da je prepovedana in nezdružljiva s skupnim trgovom vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na skupnem trgu ali njegovem znatnem delu, v kolikor bi lahko prizadela trgovino med državami članicami
51. Vsebinsko sta torej 9. člen ZPOmK-1 in 102. člen PDEU enaka, razlikujeta se le v delu, v katerem se za uporabo 102. člena PDEU zahteva, da gre za ravnanje podjetja na skupnem trgu ali njegovem znatnem delu, ki prizadene trgovanje med državami članicami. Agencija pa je na podlagi prvega odstavka 3. člena Uredbe 1/2003 in drugega odstavka 4. člena ZPOmK-1 pristojna tudi za presojo kršitev določbe 102. člena PDEU.
52. V okviru prava Evropske unije je prevladujoč položaj opredeljen kot položaj gospodarske moči, ki jo uživa podjetje in ki mu omogoča, da prepreči ohranitev učinkovite konkurence na upoštevnem trgu s tem, da mu omogoča, da ravna v precejšnji meri neodvisno od svojih konkurentov, strank in končno tudi od potrošnikov¹⁰³. Ta pojem neodvisnosti je povezan s stopnjo konkurenčnega pritiska, ki mu je izpostavljeno zadevno podjetje. Pri prevladujočem položaju ta konkurenčni pritisk ni dovolj učinkovit in zato zadevno podjetje v daljšem obdobju uživa znatno tržno moč. To pomeni, da ukrepi in reakcije konkurentov, strank in nenazadnje potrošnikov na odločitve podjetja večinoma ne vplivajo. Na splošno

¹⁰² To izrecno ugotovi tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v sodbi opr. št. G 7/2013 z dne 3. 12. 2013.

¹⁰³ Sporočilo Komisije – Navodila glede prednostnih nalog izvrševanja Komisije pri uporabi člena 82 Pogodbe ES za izključevalna ravnanja, s katerimi prevladujoča podjetja zlorablajo svoj položaj (Besedilo velja za EGP), Uradni list C 045, 24/02/2009 str. 0007 – 0020, para. 10

prevladujoči položaj nastane zaradi kombinacije več dejavnikov, ki ločeno niso nujno odločilnega pomena¹⁰⁴.

53. Podjetje RENAULT samo izpostavlja, da dosega njegov tržni delež na področju prodaje vozil že vrsto let sam vrh v Sloveniji¹⁰⁵. Iz letnega poročila podjetja RENAULT za leto 2015 izhaja, da je na področju prodaje osebnih vozil z 10.275 prvič registriranimi osebnimi in lahкими gospodarskimi vozili znamke Renault na slovenskem trgu to podjetje doseglo 15,35 % tržni delež. V Sloveniji je bilo v letu 2015 prvič registriranih 16.246 novih vozil znamk Renault, Dacia in Nissan, kar predstavlja 24,26 % celotnega trga novih registracij oziroma za dobre pol odstotne točke večji delež kot v letu 2014. Iz javno dostopnih podatkov nadalje izhaja, da je podjetje RENAULT tudi v letu 2016 s prodajo fizičnim kupcem doseglo enega od vodilnih položajev na slovenskem avtomobilskem trgu, in sicer 14,2 % tržni delež, pri prodaji podjetjem pa je bil delež še višji. Največja konkurenta podjetja RENAULT na celotnem trgu prodaje vozil v Republiki Sloveniji sta koncern Volkswagen, ki je v letu 2016 v Sloveniji dosegel 15,31 % tržni delež, in Škoda s cca 10 % tržnim deležem v letu 2016.¹⁰⁶
54. Prej navedeni tržni deleži sicer kažejo na domnevno znatno tržno moč podjetja RENAULT na trgu prodaje vozil v Republiki Sloveniji, ki sicer ni neposredno predmet obravnave v tem postopku, vendar je treba upoštevati, da je v predmetni zadevi bistveno vprašanje tržne moči, ki jo podjetje RENAULT uživa na trgih, ki pa sta predmet obravnave v tem postopku in sta s prej navedenim trgom vertikalno povezana. Upošteva se dejstvo, da sodi podjetje RENAULT glede na zgoraj navedene tržne deleže med vodilne tekmece na celotnem trgu prodaje vozil v Republiki Sloveniji, ima posledično to podjetje oziroma njegova pooblaščenca mreža zaradi velikega deleža prodanih vozil znamke Renault v Republiki Sloveniji verjetno tudi na trgu servisiranja vozil velik tržni delež oziroma močan konkurenčni položaj nasproti drugim udeležencem na trgu, saj se ta trg na splošno navezuje na posamezno blagovno znamko¹⁰⁷.
55. Za trg tehničnih izobraževanj, ki je predmet obravnave v tem postopku, pa je treba poudariti, da je podjetje RENAULT celo edini dobavitelj, ki lahko ponuja vse tehnične informacije oziroma tehnična izobraževanja, ki jih za izvajanje svoje dejavnosti potrebujejo serviserji vozil znamke Renault, in ima tako na tem trgu verjetno prevladujoč oziroma celo monopolni položaj in ni izpostavljen pritisku konkurence. Agencija je že zgoraj pojasnila, da gre v predmetni zadevi za izobraževanja, ki jih za vozila znamke Renault ne more ponuditi drug ponudnik na trgu, temveč zgolj proizvajalec teh vozil, in da so ta izobraževanja oziroma informacije, pridobljene na izobraževanjih oziroma z njimi povezane, nujne za izvajanje storitev servisiranja vozil znamke Renault.
56. Podjetje RENAULT je v vlogi, ki jo je posredovalo Agenciji¹⁰⁸, oporekalo zaključkom Agencije, da ima na trgu tehničnih izobraževanj domnevno prevladujoči položaj. Pri tem je navedlo, da je sicer edini ustvarjalec predmetnih tehničnih informacij, ne pa tudi njihov edini ponudnik/izdajatelj, ker je na področju Evropske unije prisotnih več ponudnikov tehničnih informacij, enaka praksa pa naj bi obstajala tudi na področju izobraževanj. Tudi za trg servisiranja vozil znamke Renault je podjetje RENAULT v prej omenjeni vlogi navedlo, da

¹⁰⁴ Ibidem.

¹⁰⁵ <https://www.renault.si/odkrijte-renault/renault-v-sloveniji.html>.

¹⁰⁶ <https://www.amzs.si/motorevija/v-zarometu/trg/2017-01-24-pre-skok,http://www.mediaspeed.net/skupine/prikazi/14311-v-letu-2016-renault-v-sloveniji-ohranil-vodilni-trzni-delez>.

¹⁰⁷ Glej točko 15 Obvestila Komisije Dopolnilne smernice o vertikalnih omejitvah v sporazumih o prodaji in popravilih motornih vozil ter distribuciji rezervnih delov za motorna vozila, UL C 138, z dne 28. 5. 2010, str. 16.

¹⁰⁸ Dokument št. 3062-26/2015-40.

nima prevladujočega položaja na omenjenem trgu, pri tem pa pojasnilo, da so potrošniki pri servisiranju svojih motornih vozil navezani na svojo blagovno znamko zlasti v začetnem obdobju uporabe vozila (zlasti v garancijski dobi), s potekom le-te pa ta navezava drastično upada, kar spreminja razmere na trgu servisiranja vozil. Tako po mnenju stranke postopka ni mogoče ugotoviti njenega prevladujočega položaja na tem trgu s preslikavo stanja na trgu prodaje vozil, ker gre za dva različna trga s svojimi posebnostmi in različnimi stopnjami konkurence.

57. Agencija ponovno poudarja, da v predmetni zadevi ni podrobneje opredelila upoštevne trga in tudi ne dokončno ugotovila, da ima podjetje RENAULT na takšnem trgu prevladujoč položaj, ker je stranka postopka predložila Agenciji zavezo že v začetni fazi postopka, in sicer pred izdajo povzetka relevantnih dejstev, zato se Agencija v tem delu tudi ni opredelila do navedb stranke postopka, ki se nanašajo na njen domnevno prevladujoč položaj na trgu.

d) Prepoved zlorabe prevladujočega položaja

58. Prevladujoč položaj podjetja sam po sebi ni prepovedan, saj je temeljni cilj strategije podjetja doseči najboljši položaj na trgu, kar pa je osnovna premisa podjetništva po 74. členu Ustave Republike Slovenije.¹⁰⁹ Položaj obvladovanja trga je sporen le, če je zlorabljen.¹¹⁰
59. ZPOmK-1 v 9. členu določa, da je prepovedana zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na ozemlju Republike Slovenije ali njegovem znatnem delu. Prepoved po 9. členu ZPOmK-1 se uporabi le, če je podan prevladujoč položaj podjetja in če je ta zlorabljen. Določba se nanaša na položaj, v katerem je struktura konkurence omejena zaradi prisotnosti podjetja in na ravnanje tega podjetja, ki vpliva na zmanjševanje konkurenčnosti, ki še obstaja na trgu, ali (negativno) na povečevanje konkurence (zloraba). Podjetje s prevladujočim položajem si namreč ne sme dovoliti ravnanja, ki bi ogrozilo pravo, neomejeno konkurenco na trgu.¹¹¹ Podjetje, ki ima na trgu prevladujoč položaj, ima na tem trgu posebno odgovornost v smislu določenega načina izvrševanja pravic ali uporabe položaja, ki naj mu onemogoči, da bi ogrozilo in oslabilo učinkovito konkurenco na tem trgu; konkurence se ne sme izkriviti, je izločiti.¹¹² Tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije je izpostavilo, da je konkurenca na trgu, na katerem je prisotno podjetje s prevladujočim položajem, prav iz tega razloga že oslabiljena. Nadalje je navedlo še, da ugotovitev, da ima podjetje prevladujoč položaj, pomeni, da ima posebno odgovornost, da s svojim ravnanjem ne škoduje pravi, nepopačeni konkurenci.¹¹³
60. Podjetje s prevladujočim položajem ima torej, kot že navedeno, na upoštevem trgu posebno odgovornost, da ne dovoli, da bi s svojim ravnanjem škodilo učinkoviti in neizkrivljeni konkurenci na notranjem trgu.¹¹⁴ Takšno ravnanje ima še toliko večji negativen učinek na trgih, kjer je prisoten subjekt s prevladujočim položajem, saj so izključevalna ravnanja prevladujočih podjetij za potrošnika najbolj škodljiva. Podjetje s prevladujočim položajem je tako podvrženo strožjim kriterijem dopustnosti ravnanja na trgu kot preostali konkurenti, ki takšnega položaja nimajo.¹¹⁵

¹⁰⁹ Ur. l. RS, št. 33/91, 33/91-I-UZIU, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16.

¹¹⁰ Grilc, Peter in ostali, Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence s komentarjem (ZPOmK-1), GV Založba, Ljubljana 2009, str. 139.

¹¹¹ Ibidem.

¹¹² Sodba Upravnega sodišča Republike Slovenije I U 1853/2007-22 z dne 24. 11. 2009, str. 10.

¹¹³ Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije X Ips 45/2010-17 z dne 26. 10. 2010, točka 8.

¹¹⁴ Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije G 7/2013-10 z dne 3. 12. 2013, paragraf 29.

¹¹⁵ Ibidem.

61. Zlorabo prevladujočega položaja pomenijo zlasti tista ravnanj, ki jih ZPOmK-1 opredeljuje v četrtem odstavku 9 člena ZPOmK-1. Med drugim je tako prepovedana tudi uporaba neenakih pogojev za primerljive posle z drugimi sopogodbentiki, če je s tem sopogodbentik postavljen v konkurenčno slabši položaj (tretja alineja četrtega odstavka 9. člena ZPOmK-1). Pri t.i. diskriminaciji dominantno podjetje zahteva od enih partnerjev brez utemeljenega razloga strožje pogoje kot od drugih¹¹⁶.
62. Kot že navedeno, tudi 102. člen PDEU določa, da je prepovedana in nezdružljiva s skupnim trgom vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na skupnem trgu ali njegovem znatnem delu, kolikor bi lahko prizadela trgovanje med državami članicami. Tudi v skladu z evropsko zakonodajo sam prevladujoč položaj podjetja ni nezakonit. Podjetje, ki ima na trgu prevladujoč položaj, lahko konkurira na trgu na podlagi lastne uspešnosti. Vendar ima zadevno podjetje posebno odgovornost, da ne dovoli, da bi s svojim ravnanjem škodilo učinkoviti in neizkrivljivi konkurenci na notranjem trgu¹¹⁷. Nedovoljeno za podjetje s prevladujočim položajem je, da konkurenco na upoštevem trgu izključi na drugačen način kot s konkurenčnim delovanjem, boljšimi storitvami in blagom, nižjimi cenami in boljšimi pogoji.
63. Vsebinsko enako določbo, kot prej navedena določba tretje alineje četrtega odstavka 9. člena ZPOmK-1 pa vsebuje tudi določba c točke drugega odstavka 102. člena PDEU. V skladu s sodno prakso Sodišča je cilj posebne prepovedi diskriminacije, da se zagotovi neizkrivljena konkurenca na notranjem trgu. Poslovno ravnanje podjetja s prevladujočim položajem ne sme izkrivljati konkurence niti na nabavnem niti na prodajnem trgu, to je niti konkurence med dobavitelji niti med odjemalci tega podjetja. Sopogodbentiki navedenega podjetja pri medsebojnem konkuriranju ne smejo biti niti v ugodnejšem položaju niti v slabšem položaju. Zato ni nujno, da zloraba učinkuje na konkurenčni položaj samega podjetja s prevladujočim položajem na samem trgu, kjer deluje, in v razmerju do njegovih morebitnih konkurentov.¹¹⁸
64. V skladu s prakso Sodišča Evropske unije je zloraba prevladujočega položaja v smislu člena 102 PDEU objektivni pojem, ki se nanaša na ravnanja družbe s prevladujočim položajem, ki zaradi uporabe postopkov, različnih od tistih, ki urejajo normalno konkurenco, »ovirajo ohranitev ravni konkurence, ki še obstaja na trgu, ali razvoj te konkurence«¹¹⁹. V skladu z navedenim tako Agenciji ni treba izkazati, da je podjetje, ki je zlorabilo prevladujoč položaj, imelo namen kršiti relevantne določbe zakonodaje. Da bi se dokazala kršitev člena 102. člena PDEU, zadostuje dokaz, da ravnanje podjetja s prevladujočim položajem, pri katerem je prišlo do zlorabe, skuša omejiti konkurenco, ali z drugimi besedami, da bi ravnanje lahko imelo tak učinek¹²⁰.

¹¹⁶ Grilc, Peter in ostali, Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence s komentarjem (ZPOmK-1), GV Založba, Ljubljana 2009, str. 162.

¹¹⁷ Sporočilo Komisije – Navodila glede prednostnih nalog izvrševanja Komisije pri uporabi člena 82 Pogodbe ES za izključevalna ravnanja, s katerimi prevladujoča podjetja zlorabljajo svoj položaj (Besedilo velja za EGP), Uradni list C 045, 24/02/2009 str. 0007 – 0020, para. 1.

¹¹⁸ Zadeva C-525/16, Meo – Serviços de Comunicações e Multimédia, ECLI:EU:C:2018:270, sodba z dne 19. aprila 2018.

¹¹⁹ Hoffmann-La Roche, sodba z dne 13. februarja 1979, Recueil 1979, str. 461, odst. 91, Michelin I, sodba z dne 9. novembra 1983, Recueil 1983, str. 3461, odst. 70, AKZO, sodba z dne 3. julija 1991, Recueil 1991, str. I-3359, odst. 69, Irish Sugar, sodba z dne 7. oktobra 1999, Recueil 1999, str. II-2969, odst. 111.

¹²⁰ Zadeva T-203/01, Manufacture française des pneumatiques Michelin proti Evropski komisiji (Michelin II), sodba z dne 30. septembra 2003, Recueil 2003, str. II-4071, odst. 239, in zadeva T-219/99, British Airways proti Evropski komisiji (British Airways), sodba z dne 17. decembra 2003, Recueil 2003, str. II-5917, odst. 250.

65. Neodvisni serviserji morajo imeti neomejen in standardiziran dostop do informacij o popravilu vseh vozil oziroma modelov vozil prek standardizirane oblike na lahko dostopen in pripraven način, ki ni diskriminatoren v primerjavi z danimi pogoji ali z dostopom pooblaščenih serviserjev. Neodvisnim serviserjem mora biti na voljo tudi učno gradivo, ki je aktualno in je dostopno v enakih časovnih intervalih kot pooblaščenim serviserjem. To je še posebej pomembno pri vstopu novih modelov na trg, saj lahko le z ustrezno informiranostjo neodvisnih serviserjev le-ti uspešno konkurirajo pooblaščenim serviserjem. V nasprotnem primeru so neodvisni serviserji obsojeni zgolj na servisiranje starejših modelov, kar jim neutemeljeno omejuje oziroma zapira dostop do dela trga, ki je izjemno pomemben (nova vozila). Informacije o popravilu in vzdrževanju morajo tako biti vedno na razpolago, pristojbine za dostop do teh informacij pa morajo biti primerne in sorazmerne.¹²¹ Konkurenčna sposobnost pooblaščenih in neodvisnih serviserjev je tako odvisna zlasti od neoviranega dostopa do tehničnih informacij, ki jih ti pridobijo v okviru izobraževanj, ki jih ponujajo posamezni proizvajalci. Brez dostopa do tehničnih informacij oziroma do tehničnega izobraževanja neodvisni serviserji ne morejo učinkovito konkurirati pooblaščenim serviserjem, ker potrošnikom ne morejo zagotavljati kakovostnih storitev, ki prispevajo k varnemu in zanesljivemu delovanju motornih vozil.¹²² Konkurenca neodvisnih serviserjev namreč konkurenčno močno omejuje mreže pooblaščenih serviserjev oziroma predstavlja potreben konkurenčni pritisk, saj neodvisni sektor potrošnikom ponuja primerljive in pogosto cenejše storitve. Vendar lahko neodvisni serviserji učinkovito konkurirajo pooblaščenim serviserjem samo, če imajo dostop do tehničnih informacij in do rezervnih delov, ki so ključni proizvodni dejavniki pri izvajanju popravil in vzdrževanja. Uredba (ES) št. 715/2007, ki ureja homologacijo lahkih osebnih in gospodarskih vozil¹²³, določa podrobna pravila, ki vsem neodvisnim izvajalcem zagotavljajo neomejen in nediskriminatoren dostop do informacij.
66. V pogostih vprašanjih o uporabi protimonopolnih pravil¹²⁴, ki jih je kot dodatek k prej navedenim dopolnilnim smernicam izdala Evropska komisija, je v točki 15 navedeno, da je proizvajalec vozila najverjetneje edini vir za celoten obseg tehničnih informacij, ki se nanašajo na vozila njegovih blagovnih znamk. V takšnem primeru, ki zajema skoraj monopolni položaj, brezpogojna zavrnilitev predložitve tehničnih informacij običajno ni združljiva s pravili o konkurenci. Proizvajalci vozil morajo namreč neodvisnim serviserjem načeloma zagotoviti tiste tehnične informacije, za katere so edini vir prav oni. Le izjemoma takih informacij, npr. zaradi varnosti ali zaščite, ni treba zagotoviti.
67. Proizvajalci posamezne znamke vozil imajo namreč več vzvodov tržne moči, s katerimi bistveno vplivajo na položaj in pogoje dela ter stanje konkurence med izvajalci storitev na servisnem trgu, saj je konkurenčna sposobnost teh izvajalcev odvisna od neoviranega dostopa do bistvenih proizvodnih dejavnikov, kot so rezervni deli in tehnične informacije¹²⁵.

¹²¹ Glej člen 6 in 7 Uredbe (ES) št. 715/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2007 o homologaciji motornih vozil glede na emisije iz lahkih potniških in gospodarskih vozil (Euro 5 in Euro 6) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil, UL L 171, 29. 6. 2007, str. 1.

¹²² Glej tudi Uredbo Komisije (EU) št. 461/2010 z dne 27. maja 2010 o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za skupine vertikalnih sporazumov in usklajenih ravnanj v sektorju motornih vozil, UL L 129, z dne 28. 5. 2010, str. 52, in Obvestilo Komisije Dopolnilne smernice o vertikalnih omejitvah v sporazumih o prodaji in popravilih motornih vozil ter distribuciji rezervnih delov za motorna vozila, UL C 138, z dne 28. 5. 2010, str. 16.

¹²³ Uredba (ES) št. 715/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2007 o homologaciji motornih vozil glede na emisije iz lahkih potniških in gospodarskih vozil (Euro 5 in Euro 6) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil, UL L 171, 29. 6. 2007, str. 1.

¹²⁴ Evropska komisija, Pogosta vprašanja o uporabi protimonopolnih pravil EU v sektorju motornih vozil, z dne 27. 8. 2012.

¹²⁵ Tako tudi uvodno določilo št. 13, Uredba Komisije EU št. 461/2010 z dne 27. 5. 2010 o uporabi člena 101(3) PDEU za skupine vertikalnih sporazumov in usklajenih ravnanj v sektorju motornih vozil, UL L 129/52, 28. 5. 2010; v nadaljevanju: Uredba 461/2010 ES.

Takšni vzvodi so npr. predpisovanje navodil, priporočil in smernic za delo serviserjev, predpisovanje garancijskih pogojev, nadzor nad cenami originalnih nadomestnih delov in zahtevanih servisnih orodij, nadzor nad objavo tehničnih informacij ipd

e) Obrazložitev verjetnosti obstoja zlorabe prevladujočega položaja

68. Po mnenju Agencije je bila na podlagi vseh razpoložljivih podatkov izkazana verjetnost, da podjetje RENAULT zlorablja prevladujoč položaj na upoštevnem trgu z uporabo neenakih pogojev za primerljive posle z drugimi sopogodbenci, s čimer so bili sopogodbenci, neodvisni serviserji, postavljeni v konkurenčno slabši položaj v primerjavi z drugimi sopogodbenci, t.j. pooblaščenimi serviserji (tretja alineja četrtega odstavka 9. člena ZPOMK-1 in točka c drugega odstavka 102. člena PDEU). Zaradi navedenega je Agencija proti podjetju RENAULT s sklepom uvedla postopek ugotavljanja predmetne kršitve.
69. Iz vseh zgoraj navedenih dejstev in podatkov, zlasti iz Tabele 1, je razvidno, da podjetje RENAULT v obdobju od leta 2010 ter vsaj do 20. 4. 2017 ni izvedlo nobenega tehničnega izobraževanja za neodvisne serviserje, medtem ko je v istem obdobju izvedlo 18 izobraževanj, ki se jih je skupaj udeležilo 1198 pooblaščenih serviserjev. Nadalje iz dokazov v postopku verjetno izhaja, da naj bi podjetje RENAULT pri izvedbi tehničnih izobraževanj neodvisne serviserje vozil Renault diskriminiralo v primerjavi s pooblaščenimi serviserji in jih postavljalo v konkurenčno slabši položaj, saj za neodvisne serviserje izobraževanj sploh ni izvajalo in jim tudi ni dalo na voljo vseh potrebnih informacij ter jim je oteževalo dostop do informacij in izobraževanj.
70. Podjetje RENAULT je namreč pri izvedbi tehničnih izobraževanj vzpostavilo sistem, za katerega je verjetno izkazano, da je diskriminatoren in netransparenten do neodvisnih serviserjev, ki o izobraževanjih sploh niso bili obveščeni in se jih posledično niso mogli udeležiti, čeprav je interes za udeležbo na njihovi strani očitno obstajal. V kolikor pa neodvisni serviserji nimajo dostopa do tehničnih izobraževanj, pa po mnenju Agencije ne morejo enako kakovostno kot pooblaščenimi serviserji izvajati storitev servisiranja vozil znamke Renault. Informacije, pridobljene v okviru tehničnih izobraževanj oziroma z njimi povezane informacije, so namreč potrebne za kakovostno izvajanje storitev servisiranja vozil znamke Renault.
71. Podjetje RENAULT priznava, da so bili pooblaščenimi serviserji o izobraževanjih redno obveščeni, neodvisni pa zgolj po povpraševanju, pri čemer je Agencija ugotovila, da termini izobraževanj za neodvisne serviserje niso bili vnaprej določeni oziroma se z njimi niso mogli seznaniti, kar je neodvisne serviserje lahko izključevalo s trga. Upošteva je tržni položaj podjetja RENAULT pa je treba ponovno poudariti, da nosi to podjetje posebno odgovornost, da se vzdrži ravnanj oziroma v razumni meri ustrezno aktivno postopa na način, da njegova ravnanja ne izkrivljajo, omejujejo ali izključujejo učinkovite konkurence¹²⁶. Medtem, ko so se pooblaščenimi serviserji redno udeleževali tehničnih izobraževanj in posledično imeli dostop do vseh informacij, potrebnih za kvalitetno izvajanje storitev servisiranja vozil znamke Renault, neodvisnim serviserjem dostop do izobraževanj ni bil omogočen; tisti, ki so se aktivno poskušali udeležiti izobraževanj, pa so naleteli na številne ovire. Podjetje RENAULT je verjetno ravnalo v smeri oteževanja izvedbe zadevnih tehničnih izobraževanj za

¹²⁶ Glej npr. sodbo Sodišča EU v zadevi 332/81 Michellin v. Commission [1983], ECR 3461, odst. 54; ter zadevo C-334/94 Tetra Pak v. Commission [1996], ECR I5951, odst. 24.

neodvisne serviserje, kar je razvidno tudi iz drugih dokazov¹²⁷. Neodvisnim serviserjem tako dostop do tehničnega izobraževanja ni bil omogočen na njihovo zahtevo in brez nepotrebnega odlašanja, informacije o izobraževanju tem serviserjem niso bile dostopne v uporabni obliki, cena izobraževanja, kot je bila določena s strani podjetja RENAULT, pa je verjetno odvrčala neodvisne serviserje od dostopa do njih¹²⁸.

72. Po mnenju Agencije so bila sporna zlasti naslednja dejstva, iz katerih je izhajala verjetnost, da so bili zaradi ravnanj podjetja RENAULT neodvisni serviserji v konkurenčno slabšem položaju kot pooblaščen serviserji, in sicer:

- za neodvisne serviserje podjetje RENAULT od leta 2010 ni izvedlo nobenega tehničnega izobraževanja, pooblaščen serviserji pa so se v istem obdobju udeležili kar 18 izobraževanj podjetja RENAULT;
- pooblaščen serviserji so bili o izobraževanjih (temah in terminih) obveščeni 4-5 tednov pred izobraževanjem, neodvisni serviserji pa zgolj po povpraševanju;
- neodvisni serviserji niso imeli dostopa do internih Renault aplikacij v enaki meri kot pooblaščen serviserji ter tudi ne do terminov in vsebine izobraževanj in tako niso razpolagali z vsemi relevantnimi informacijami, povezanimi z izobraževanjem,
- neodvisni serviserji so morali predizobraževanja plačati, medtem ko so bila ta za pooblaščene serviserje brezplačna;
- minimalno število udeležencev izobraževanj (7), ki je postavljeno kot kriterij za samo izvedbo izobraževanj, je za neodvisne serviserje tako visok kriterij, da onemogoča izvedbo izobraževanj za te serviserje (bodisi tako, da izobraževanje ni izvedeno bodisi tako, da je cena izobraževanja višja, če je število kandidatov nižje od 7), zlasti upošteva dejstvo, da podjetje RENAULT ni vzpostavilo nobenega transparentnega sistema, ki bi neodvisnim serviserjem omogočal seznanitev z morebitnimi povpraševanji drugih neodvisnih serviserjev oziroma bi neodvisnim serviserjem omogočil, da se povežejo in uskladijo v zvezi z izvedbo zadevnih izobraževanj, in upošteva dejstvo, da je za pooblaščene serviserje udeležba na tehničnih izobraževanjih obvezna, zato so ti brez težav zagotavljali zadostno število udeležencev.

73. Agencija je v predmetni zadevi presodila še naslednje dejavnike, ki so navedeni v Obvestilu Komisije Dopolnilne smernice o vertikalnih omejitvah v sporazumih o prodaji in popravilih motornih vozil ter distribuciji rezervnih delov za motorna vozila¹²⁹:

- ali je zadevna informacija tehnična informacija ali informacija druge vrste, na primer tržna informacija, ki se lahko legitimno zadrži;
- ali bi zadržanje zadevne tehnične informacije bistveno vplivalo na zmožnost neodvisnih izvajalcev, da opravljajo svoje naloge, in omejilo konkurenco na trgu;

¹²⁷ Spletni članki – dosegljivo na: (i) <http://siol.net/avtomoto/tehnika/pooblasteni-servis-renault-vsi-argumenti-za-424254> [dne 12. 7. 2017], (ii) <http://siol.net/avtomoto/tehnika/pooblasteni-renault-servis-tudi-skriti-a-pomembni-argumenti-govorijo-za-424893> [dne 12. 7. 2017], (iii) <http://siol.net/avtomoto/novice/pooblasteni-renaultov-servis-opozarja-premislite-preden-komu-zaupate-svoje-vozilo-425720> [dne 12. 7. 2017], dokument št. 3062-26/2015-33.

¹²⁸ Glej točko 67 dokumenta Obvestilo Komisije Dopolnilne smernice o vertikalnih omejitvah v sporazumih o prodaji in popravilih motornih vozil ter distribuciji rezervnih delov za motorna vozila, UL C 138, z dne 28. 5. 2010, str. 16. Ti pomisleki se nanašajo tudi na usposabljanja za neodvisne serviserje.

¹²⁹ Ti dejavniki so navedeni v točki 65 dokumenta Obvestilo Komisije Dopolnilne smernice o vertikalnih omejitvah v sporazumih o prodaji in popravilih motornih vozil ter distribuciji rezervnih delov za motorna vozila, UL C 138, z dne 28. 5. 2010, str. 16 – te smernice sicer določajo načela za ocenjevanje posebnih vprašanj glede 101 člena PDEU, ki so povezana z vertikalnimi omejitvami v sporazumih o prodaji in popravilih motornih vozil ter distribuciji rezervnih delov, vendar Agencija meni, da so v smernicah navedene okoliščine relevantne tudi za ta postopek, četudi navedene smernice ne vplivajo na morebitno vzporedno uporabo člena 102 PDEU.

- ali je zadevna tehnična informacija dana na voljo članom zadevne pooblaščenih servisne mreže; če je v kakršni koli obliki dana na voljo pooblaščenim mreži, jo je treba na nediskriminacijski podlagi dati na voljo tudi neodvisnim izvajalcem;
- ali se bo zadevna tehnična informacija na koncu uporabljala za popravilo in vzdrževanje motornih vozil ali za drug namen, na primer za proizvodnjo rezervnih delov ali orodij.

74. Agencija je glede na razpoložljive podatke tako menila:

- da je izobraževanje, ki je predmet obravnave v tem postopku, tehnično izobraževanje, ki ga na trgu ne more ponuditi drug ponudnik, temveč zgolj podjetje RENAULT, ker gre za specifično izobraževanje o vozilih Renault, ki jih proizvaja ravno to podjetje;
- da se informacije, pridobljene na tehničnem izobraževanju, ki ga ponuja podjetje RENAULT, uporabljajo pri opravljanju dejavnosti popravilja in vzdrževanja vozil znamke Renault;
- da zadržanje izvajanja tehničnega izobraževanja verjetno bistveno vpliva na zmožnost neodvisnih serviserjev, da opravljajo svoje storitve na trgu servisiranja vozil znamke Renault, ker brez pridobljenega znanja ne morejo kakovostno oziroma enako kakovostno kot pooblaščenih serviserji, katerim je bilo in je še tehnično izobraževanje ves čas na voljo¹³⁰, izvajati storitev servisiranja teh vozil, in
- da se znanje, pridobljeno na tehničnem izobraževanju, uporablja za popravilo in vzdrževanje vozil znamke Renault.

75. Podjetje RENAULT nosi kot proizvajalec vozil posebno odgovornost. Poseben položaj proizvajalcev motornih vozil je tudi formalno opredeljen v zakonodaji na ravni Evropske unije. Iz uvodnih pojasnil (recitals) prej omenjene Uredbe Komisije 461/2010 ES tako jasno izhaja, da je trg prodaje motornih vozil tesno povezan s trgi poprodajnih storitev v zvezi s temi vozili in da ima proizvajalec vozila v zvezi s tem posebno odgovornost, da s svojim ravnanjem ne poseže v učinkovito konkurenco med ponudniki blaga storitev na zadevnih poprodajnih trgih (dobava rezervnih delov, popravila in servisiranje vozil). Uredba 461/2010 ES v uvodnem pojasnilu št. (13) jasno in nedvoumno pojasnjuje, da je neoviran dostop do ustreznih tehničnih informacij eden izmed bistvenih elementov za konkurenčno sposobnost neodvisnih izvajalcev storitev (v konkretnem postopku servisiranja in popravila motornih vozil). Samo tako lahko namreč vsi serviserji enakovredno izvajajo storitve servisiranja vozil posamezne znamke. Pomembno je namreč, da razpolagajo z vsemi relevantnimi informacijami o določenem produktu, vozilu, saj lahko le na ta način kvalitetno izvedejo storitev servisiranja vozil; trg vozil se namreč konstantno razvija in spreminja. To velja tako za pooblaščenih kot tudi neodvisnih serviserjev, zato podjetje RENAULT med njimi ne sme diskriminirati oziroma jih različno obravnavati. Proizvajalec motornega vozila je v osnovi izključni imetnik tehničnih informacij, potrebnih za učinkovito izvajanje servisnih storitev oziroma popravil, poleg tega pa kot dajalec garancije za brezhibno delovanje motornih vozil, ki jih proizvaja, tudi določa nekatere pogoje (popravila in servisiranje v skladu s predpisanimi postopki in navodili proizvajalca), ki jih je treba spoštovati za ohranitev pravic iz garancije. Tehnična izobraževanja oziroma informacije so z vidika konkurence za serviserje vozil, tako pooblaščenih kot neodvisnih, nujne oziroma bistvenega pomena zlasti zato, da se jim omogoči (i) konkurenčno primerljiva izvedba storitve (servis, popravilo) z vidika neoporečnosti in kvalitete opravljene storitve; in (ii) ustrezno poznavanje in sledenje

¹³⁰ Glej Tabelo 1.

vsem postopkom, ki jih je proizvajalec vozil določil kot pogoj za ohranitev/učinkovito uveljavljanje pravic iz naslova garancije za vozilo. Pomembnost in nujnost dostopa do zadevnih tehničnih informacij za opravljanje servisnih storitev in popravil so potrdili tudi serviserji v svojih odgovorih na zahtevo Agencije za posredovanje podatkov, navedeno pa poudarja tudi podjetje RENAULT samo, kot je razvidno iz več člankov, ki so dostopni na spletu¹³¹. Zaradi domnevno spornih ravnanj podjetja RENAULT lahko pride do izrinjanja neodvisnih serviserjev iz trga oziroma je to mogoče tudi utemeljeno pričakovati. Zato Agencija meni, da je neoviran in nediskriminatoren dostop do predmetnih tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj objektivno potreben za učinkovito konkuriranje neodvisnih serviserjev na trgu zagotavljanja storitev popravila in vzdrževanja (servisiranja) vozil znamke Renault na ozemlju Republike Slovenije.

76. Na podlagi zgoraj opisanega tako obstaja verjetnost, da je obravnavano ravnanje podjetja RENAULT povzročilo škodljive posledice za neodvisne serviserje in (potencialne) potrošnike njihovih storitev, zlasti v obliki povečanih možnosti neutemeljenega zavračanja garancij tistim potrošnikom, ki bi servisne storitve opravili pri neodvisnih serviserjih, ki nimajo opravljenih ustreznih izobraževanj. V skladu s splošnimi pogoji poslovanja korporacije RENAULT je upoštevanje predpisanih postopkov servisiranja/popravil nujen pogoj za ohranitev pravic iz naslova garancije za brezhibno delovanje vozila. Odsotnost ustrezne usposobljenosti neodvisnega serviserja, četudi zgolj formalna, lahko za podjetje RENAULT predstavlja zelo priročen razlog oziroma dobro podlago za utemeljevanje zavrnitve garancijskih zahtevkov iz razloga nespoštovanja predpisanih postopkov servisiranja oziroma popravil vozil. V opisanih okoliščinah obstaja očitna ekonomska spodbuda za potrošnike, da si servisne storitve/popravilo zagotovijo pri pooblaščenih serviserjih, saj je v nasprotnem primeru lahko znatno povečano njihovo tveganje za izgubo pravic iz naslova garancije. Neodvisni izvajalci storitev so lahko s tem neupravičeno postavljeni v konkurenčno slabši položaj, hkrati pa lahko potrošnikom nastaja škoda v obliki zmanjšane možnosti izbire in potencialnih dodatnih stroškov, ki bi jih utrpeli zaradi višje cene storitev pooblaščenega serviserja, kot tudi dodatnih »potnih« stroškov, v kolikor bi se potrošnik počutil primoranega obiskati pooblaščenega serviserja, od potrošnika geografsko bolj oddaljenega od primerljivega neodvisnega izvajalca storitev. Iz opisanega v tej odločbi izhaja, da obstaja verjetnost, da je podjetje RENAULT s svojim ravnanjem izrinjalo s trga neodvisne serviserje in vezalo kupce/potrošnike nase oziroma na svojo pooblaščenno mrežo serviserjev. Podjetje RENAULT po mnenju Agencije ni vzpostavilo učinkovitega sistema, ki bi neodvisnim serviserjem omogočal enakovreden in nediskriminatoren dostop do tehničnih informacij, zlasti do tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj in gradiva, povezanega z določeno vsebino tehničnega izobraževanja. S takšnim ravnanjem je podjetje RENAULT verjetno odpravilo oziroma omejilo učinkovito konkurenco na trgu, saj neodvisnim serviserjem ni zagotovilo ustreznega dostopa do tehničnih izobraževanj in informacij in je tako lahko izključilo podjetja (neodvisne serviserje), ki bi bila pripravljena in zmožna ponujati storitve popravil preko drugačnega poslovnega modela kot pooblašчени serviserji.
77. Agencija dodatno poudarja, da z ravnanjem, kot ga je v sklepu o uvedbi postopka očitala podjetju RENAULT, verjetno nastaja škoda potrošnikom tudi v smislu precejšnjega zmanjšanja kakovosti izvajanja storitev servisiranja njihovih vozil, višjih cen popravil, večje verjetnosti zapletov pri uveljavljanju garancijskih jamstev, manjše izbire servisnih delavnic,

¹³¹ Spletni članki – dosegljivo na: (i) <http://siol.net/avtomoto/tehnika/pooblasteni-servis-renault-vsi-argumenti-za-424254> [dne 12. 7. 2017]; (ii) <http://siol.net/avtomoto/tehnika/pooblasteni-renault-servis-tudi-skriti-a-pomebni-argumenti-govorijo-za-424893> [dne 12. 7. 2017]; (iii) <http://siol.net/avtomoto/novice/pooblasteni-renaultov-servis-opozana-premislite-preden-komu-zaupate-svoje-vozilo-425720> [dne 12. 7. 2017], dokument št. 3062-26/2015-33.

ki lahko izvedejo kvalitetne storitve in posledično povečanje razdalje do ustrezno usposobljenih izvajalcev storitev, morebitnih težav z varnostjo ipd

78. Podjetje RENAULT je v vlogi, ki jo je posredovalo Agenciji¹³², navedlo, da v predmetni zadevi zloraba prevladujočega položaja ni podana. Pri tem je glede zagotavljanja tehničnih informacij navedlo, da je za serviserje bistveno, da imajo vsi pod enakimi pogoji dostop do vseh tehničnih podatkov na spletni strani Renault InfoTech in so tako ti podatki dostopni vsem pod enakimi pogoji in dostop do njih ni vezan na udeležbo na tehničnih izobraževanjih. Stranka postopka tako meni, da je s portalom InfoTech zadostila vsem zahtevam relevantne zakonodaje. Glede dostopa do tehničnih izobraževanj pa je podjetje RENAULT navedlo, da zakonodaja ne nalaga proizvajalcem dolžnosti izvedbe tehničnih izobraževanj in da so po njegovem mnenju vse potrebne tehnične informacije za popravilo vozil dostopne na portalu InfoTech. Podjetje RENAULT je nadalje navedlo, da je tehnična izobraževanja dolžno organizirati, pri čemer pa neodvisni serviserji nimajo obveznosti, da se teh izobraževanj udeležujejo in se tako izobraževanja zanje izvedejo le na podlagi izkazanega interesa slednjih in le v primeru, da so izpolnjeni pogoji za izvedbo izobraževanj. Stranka postopka tako meni, da ji ni mogoče naložiti, da bi bila dolžna skrbeti za udeležbo neodvisnih serviserjev na izobraževanjih. Podjetje RENAULT je glede sklicevanja Agencije na relevantne akte/smernice Evropske komisije navedlo, da te smernice jasno ločijo med tehničnimi podatki, ki morajo biti na voljo vsem serviserjem, ter tržnimi informacijami, ki se uporabljajo pri opravljanju dejavnosti popraviljanja in vzdrževanja, niso pa potrebne za popraviljanje in vzdrževanje motornih vozil in teh informacij tako posledično stranka postopka ni dolžna razkriti. Zato je tudi dostop do omejen zgolj na pooblaščen serviserje, predizobraževanje na daljavo pa ne more biti organizirano tudi za neodvisne serviserje. In je po mnenju stranke postopka njeno ravnanje glede ločenega organiziranja izobraževanj za neodvisne in pooblaščen serviserje ter glede načina izvedbe predizobraževanja upravičeno.

79. Agencija glede na zgoraj navedeno poudarja, da se zaradi dejstva, ker je stranka postopka po izdaji sklepa o uvedbi postopka in še pred izdajo povzetka relevantnih dejstev predložila Agenciji v sprejem zaveze, ki po mnenju Agencije zadoščajo za odpravo stanja, iz katerega izhaja verjetnost predmetne kršitve, kot je bila opredeljena v sklepu o uvedbi postopka, tudi v tem delu ni podrobneje opredelila do navedb stranke postopka. Pomisleke Agencije glede zgoraj navedenih navedb podjetja RENAULT je namreč slednje odpravilo s predložitvijo predmetnih zavez.

f) Vpliv na trgovanje med državami članicami

80. V skladu z določbo 102 člena PDEU je prepovedana in nezdružljiva s skupnim trgom vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na skupnem trgu ali njegovem znatnem delu, če bi lahko prizadela trgovino med državami članicami. V skladu s prakso Evropske komisije pri obravnavanju kršitev 102. člena PDEU je podlaga za ukrepanje na podlagi tega člena podana, če je verjetno, da bo domnevna zloraba privedla do protikonkurenčnega omejevanja dostopa do trga. Določba 102. člena PDEU se torej uporablja za tista ravnanja podjetij, ki imajo učinek na trgovanje med državami članicami. Organi, pristojni za varstvo konkurence, morajo za določena ravnanja podjetja, ki predstavlja zlorabo, poleg nacionalnih predpisov uporabiti tudi 102. člen PDEU¹³³.

¹³² Dokument št. 3062-26/2015-40.

¹³³ Prvi odstavek 3 člena Uredbe 1/2003

81. Pojem koncepta »učinek na trgovanje med državami članicami« je avtonomen pravni kriterij Evropske unije, ki se presoja v vsakem primeru posebej. Iz samega besedila 102 člena PDEU, kot tudi iz relevantne sodne prakse, izhaja, da je treba pri uporabi kriterija »vpliv na trgovanje« upoštevati tri elemente, in sicer koncept (i) trgovanje med državami članicami; (ii) pojem "lahko vpliva"; in koncept (iii) "znatnosti".
82. Pojem elementa »trgovanje« ni omejen na tradicionalno čezmejno menjavo blaga in storitev, ampak obsega vse čezmejne gospodarske aktivnosti, vključno z ustanovitveno sedeža¹³⁴. Iz sodne prakse izhaja, da pojem »trgovanja« obsega tudi ravnanja, ki imajo učinek na konkurenčno strukturo trga. Tako so lahko na primer ravnanja, ki izključujejo ali so usmerjena v izključitev konkurenta, ki deluje znotraj Evropske unije, predmet presoje po pravilih konkurenčnega prava Unije¹³⁵. Trgovanje "med državami članicami" pomeni, da mora priti do vpliva na čezmejno gospodarsko aktivnost pri vsaj dveh državah članicah, pri čemer se ne zahteva, da ravnanje vpliva na trgovanje med celotnim ozemljem ene države članice in celotnim ozemljem druge države članice, ampak lahko gre tudi za del države članice, pod pogojem, da je vpliv na trgovanje znaten¹³⁶. Kriterij »trgovanje med državami članicami« ni odvisen od določitve geografskega trga, saj je lahko izkazan, četudi je geografski trg nacionalen ali celo sub-nacionalen.
83. Funkcija elementa »lahko vpliva« je definirati naravo zahtevanega vpliva na trgovanje med državami članicami. Sodišče Evropske unije je razvilo standarden test, po katerem pojem "lahko vpliva" implicira, da je mogoče na podlagi vrste objektivnih pravnih ali dejanskih okoliščin z zadostno stopnjo verjetnosti predvideti, da lahko neko ravnanje ali sporazum neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno vpliva na vzorec trgovanja med državami članicami na način, da lahko ovira doseg enotnega trga. Kadar bi ravnanje lahko vplivalo na konkurenčno strukturo znotraj Unije, je vzpostavljena pristojnost za uporabo konkurenčnega prava Unije.
84. Pojem »znatnosti« omejuje pristojnost uporabe konkurenčnega prava Unije na tista ravnanja, ki imajo lahko učinek določene stopnje. 102. člen PDEU se torej ne uporablja za tista ravnanja, ki imajo le neznamenit vpliv na trg, kot posledica šibkega položaja zadevnih podjetij na trgu glede zadevnih proizvodov na trgu. Presoja znatnosti je odvisna od vsakokratnih okoliščin in vsakega primera posebej in se ne more določati pavšalno. Presoja znatnosti se tako nanaša na naravo sporazuma ali ravnanja, na naravo zadevnega proizvoda in tržni položaj zadevnih podjetij¹³⁷.
85. Za ugotovitev kršitve po 102. členu PDEU je tako treba izkazati, da lahko zloraba vpliva na trgovanje med državami članicami. V skladu z ustaljeno sodno prakso se šteje, da zadošča,

¹³⁴ Zadeva 172/80, Zuchner, [1981] ECR str. 2021, 18. odstavek, zadeva C-309/99, Wouters, [2002] ECR I-1577, 95. odstavek, zadeva C-475/99, Ambulanz Glöckner, [2001] ECR I-8089, 49. odstavek, združene zadeve C-215/96 in 216/96, Bagnasco, [1999] ECR I-135, 51. odstavek, zadeva C-55/96, Job Centre, [1997] ECR I-7119, 37. odstavek, zadeva C-41/90, Hofner in Elser, [1991] ECR I-1979, 33. odstavek.

¹³⁵ Združene zadeve T-24/93, T-25/93, T-26/93 in T-28/93 Compagnie Maritime Belge Transports in drugi proti Evropski komisiji [1996] ECR II-1439.

¹³⁶ Združene zadeve T-213/95 in T-18/96, SCK and FNK, [1997] ECR II-1739.

¹³⁷ Zadeva 56/65 Société Technique Minière (1966) ECR 282, 7. odstavek, zadeva C-306/96 Javico, (1998) ECR I-1983, 16.-17. odstavek, zadeva 5/69 Völk v Vervaecke [1969] ECR 295, 5. odstavek, zadeva 99/79 Lancôme and Cosparfrance Nederland v Etos [1980] ECR I-2511, 24. odstavek, zadeva 22/71 Béguelin Import (1971) ECR 949, 16. odstavek.

da lahko vpliva¹³⁸. Zlorabe, ki imajo vpliv na strukturo konkurence v več kot eni državi članici, pa so že po naravi take, da lahko vplivajo na trgovanje med članicami¹³⁹.

86. Ravnanje podjetja RENAULT, ki verjetno predstavlja kršitev pravil konkurence, se nanaša na celotno ozemlje Republike Slovenije. Po podatkih Agencije je namreč podjetje RENAULT glede na tržni delež eno od vodilnih podjetij na slovenskem trgu, katerega vozila in posledično storitve servisiranja, vezana na vozila, uporabljajo uporabniki na celotnem ozemlju Republike Slovenije ter celo uporabniki iz drugih držav članic. Tudi mreža serviserjev je razporejena po celotnem ozemlju Republike Slovenije, uporabniki storitev podjetja RENAULT, torej izobraževanja, pa so lahko tudi serviserji iz drugih držav članic, zlasti sosednjih. Zaradi ravnanj podjetja RENAULT je tako lahko omejena konkurenca tudi s strani neodvisnih serviserjev, ki prihajajo tudi iz drugih držav članic Evropske unije in bi se lahko oziroma si želijo udeležiti izobraževanja, ki jih ponuja podjetje RENAULT. Tehnični center Novo mesto, kjer potekajo izobraževanja, pa tudi sicer organizira izobraževanja v celotni Adriatic regiji. Dodatno je v predmetni zadevi treba izpostaviti, da je matična družba podjetja RENAULT družba Renault S.A.S., ki ima sedež v drugi državi članici EU, in sicer v Franciji.
87. Glede na zgoraj navedene okoliščine je izkazana verjetnost, da ima predmetno ravnanje podjetja RENAULT znaten učinek na trgovanje med državami članicami, zato je Agencija v predmetni zadevi uvedla tudi postopek ugotavljanja kršitve 102. člena PDEU, kot to izhaja iz sklepa o uvedbi postopka, s katerim je Agencija uvedla postopek ugotavljanja kršitve proti podjetju RENAULT.
88. Podjetje RENAULT je v vlogi, ki jo je posredovalo Agenciji¹⁴⁰, navedlo, da Agencija ni opravila celovite presoje in izkazala, da je v predmetni zadevi izkazan vpliv na trgovanje med državami članicami, temveč naj bi po njenem mnenju elemente učinka na trgovino pojasnila zgolj s teoretičnega vidika.
89. Agencija na tem mestu še enkrat poudarja, da je v sklepu o uvedbi postopka proti podjetju RENAULT glede na zahteve relevantnih zakonskih določb izkazala zgolj, da je izkazana verjetnost kršitve v predmetni zadevi. Ker je stranka postopka še pred izdajo povzetka relevantnih dejstev Agenciji predložila zavezo, ki po mnenju Agencije zadoščajo za odpravo stanja, iz katerega izhaja verjetnost predmetne kršitve, se Agencija ni opredelila tudi do navedb stranke postopka, kot so razvidne iz prejšnje točke te odločbe.

V. ZAVEZE IN NJIHOVA UTEMELJENOST

90. V skladu s prvim odstavkom 39. člena ZPOmK-1 lahko podjetje, proti kateremu se vodi postopek, predlaga zaveze, s katerimi se odpravi stanje, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določb 6. ali 9. člena ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člena PDEU. Podjetje, proti kateremu se vodi postopek, lahko predlaga zaveze najpozneje do poteka roka za odgovor na povzetek relevantnih dejstev. Namen instituta zavez je predvsem hitra in učinkovita ureditev razmer na trgu, ki je v interesu vseh udeležencev postopka, torej doseči ustrezno rešitev, katere uveljavitev in kontinuirano izvajanje odpravlja verjetnost protikonkurenčnega

¹³⁸ Združene zadeve C-241/91 in C-242/91 RTE in ITP proti Evropski komisiji, [1995] ECR I-743, točka 69.

¹³⁹ Združene zadeve 6 in 7/73 Commercial Solvents proti Evropski komisiji, [1974] ECR 223, zadeva 6/72 Continental Can [1973] ECR 215.

¹⁴⁰ Dokument št. 3062-26/2015-40.

ravnanja stranke, proti kateri se vodi postopek. Predlagane zaveze, ki jih Agencija sprejme, so za stranko obvezne, saj Agencija o zavezah odloči z odločbo. Agencija izrecno poudarja, da odločba o zavezah ne vsebuje ugotovitve, da ravnanje stranke postopka predstavlja kršitev določb ZPOmK-1; z zavezami se zgolj odpravlja stanje, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določb ZPOmK-1. Glede na navedeno Agencija ni dokončno ugotavljala obstoja kršitve v obravnavani zadevi, saj je sprejela zaveze za odpravo stanja, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določb 9. člena ZPOmK-1 in 102. člena PDEU.

a) Prvi predlog zavez podjetja RENAULT

91. Agencija je prvi predlog zavez podjetja RENAULT prejela dne 19. 10. 2017, in sicer pred izdajo povzetka relevantnih dejstev. Ta predlog zavez je podjetje RENAULT v skladu s pozivom Agencije dopolnilo in dne 10. 11. 2017 predložilo Agenciji dopolnjen prvi predlog zavez, ki je vseboval naslednje zaveze:

1) Podjetje RENAULT se zaveže sprejeti in/ali ustrezno dopolniti ustrezne interne akte, v katerih bo podrobno predpisalo oziroma objavilo: (1) način omogočanja dostopa do tehničnih informacij neodvisnim in pooblaščenim serviserjem, (2) način omogočanja dostopa neodvisnim in pooblaščenim serviserjem do učnega gradiva, kadar to obstaja in ga serviserji potrebujejo za kvalitetno opravljanje svojega dela; (3) seznam učnega gradiva, razdeljenega na tehničnih izobraževanjih v zadnjih 3 letih, skupaj z navodili za njihovo pridobitev s strani vseh zainteresiranih; (4) način oblikovanja terminskega plana tehničnih izobraževanj in njegove objave; (5) postopek izvedbe tehničnih predizobraževanj neodvisnih serviserjev; in (6) način oblikovanja skupin serviserjev za tehnična izobraževanja. Podjetje RENAULT se zaveže opisane interne akte objaviti na svoji spletni strani, na način, da bodo do njih lahko prosto dostopali vsi serviserji.

2) Podjetje RENAULT se zaveže neodvisnim serviserjem omogočiti dostop do vseh tehničnih informacij, ki jih potrebujejo za kakovostno izvajanje storitev popravil in vzdrževanja vozil znamke Renault, in sicer pod enakimi pogoji, kot veljajo za pooblaščene serviserje. Dostop do tehničnih informacij ni v ničemer pogojen z udeležbo na tehničnih izobraževanjih.

3) Podjetje RENAULT se zaveže vse serviserje pravočasno obvestiti o predvidenih terminih in vsebini predizobraževanj in izobraževanj, in sicer tako, da bo na svoji spletni strani vsaj 3 mesece pred predvidenim terminom objavilo razpored predvidenih tehničnih predizobraževanj in izobraževanj, ki bo vseboval okvirne termine njihove izvedbe in predvideno vsebino (tematiko) posameznega izobraževanja. Obenem bodo objavljena tudi navodila za prijavo na posamezno izobraževanje ter način plačila in cena, ki bo enaka za vse serviserje.

4) Podjetje RENAULT se zaveže omogočiti neodvisnim serviserjem udeležbo na predizobraževanju, in sicer na način, da se predizobraževanje opravlja na isti dan kot izobraževanje ter po uspešno opravljenem preizkusu znanja neodvisni serviser nadaljuje z izobraževanjem. Uspešno opravljen preizkus znanja, pridobljenega na predizobraževanju, je pogoj za pristop k nadaljnjemu izobraževanju in velja za vse serviserje. Predizobraževanje je brezplačno.

5) Podjetje RENAULT se zaveže, da bo izvedbo in udeležbo na tehničnih izobraževanjih pod enakimi pogoji omogočilo vsem zainteresiranim serviserjem.

6) Podjetje RENAULT bo dostop do vsega učnega gradiva omogočilo vsem serviserjem, tako neodvisnim kot pooblaščenim, pod enakimi pogoji.

7) Podjetje RENAULT se v obdobju trajanja zavez zaveže enkrat letno o izpolnjevanju zavez poročati Agenciji. Poročilo bo vsebovalo tudi podatke o v zadnjem letu izvedenih izobraževanjih in o udeležbi na njih.

8) Poleg priprave in posredovanja letnega poročila se podjetje RENAULT zaveže, da bo Agenciji v času trajanja zavez na njeno zahtevo kadarkoli poročalo o izvedenih izobraževanjih in o udeležbi na njih.

9) Podjetje RENAULT zaveže sprejema za obdobje 3 (treh) let od izdaje odločbe Agencije o sprejemu zavez, pri čemer se zavezuje, da bo stanje, kakršno izhaja iz zavez, vzpostavilo najkasneje v 2 (dveh) mesecih od prejema odločbe Agencije o sprejemu zavez, če iz posamezne zaveze ne izhaja drugače (je ta že izpolnjena).

b) Tržni test prvega predloga zavez podjetja RENAULT

92. Agencija je dne 21. 11. 2017 prvi predlog zavez podjetja RENAULT objavila na spletu in izvedla t.i. tržni test predlaganih zavez, v okviru katerega je prejela več odzivov, v katerih so neodvisni serviserji vozil znamke Renault izrazili zlasti naslednje pomisleke oziroma pripombe, in sicer, da: (1) bi izobraževanja morala potekati hkrati za neodvisne in pooblaščen serviserje, (2) bi morala biti cena udeležbe na izobraževanju enaka za neodvisne in pooblaščen serviserje, (3) je nerazumna zahteva podjetja RENAULT, da neodvisni serviserji sami zagotovijo zadostno število udeležencev na izobraževanju (7 udeležencev), (4) je diskriminatorna zahteva podjetja RENAULT, da neodvisni serviserji opravljajo predizobraževanje zgolj na lokaciji podjetja RENAULT, medtem, kot lahko pooblaščen serviserji slednja opravlja na daljavo (online), prav tako je diskriminatorno tudi dejstvo, da je pooblaščenim serviserjem omogočen oddaljen (online) dostop do predizobraževanj vsaj mesec dni pred rokom izobraževanja, zato se lahko tudi bolje pripravijo na preverjanje znanja, (5) je nemogoče izvesti predizobraževanje na isti dan kot izobraževanje, zlasti ne ob upoštevanju dejstva, da je udeležba na izobraževanju pogojena z uspešno opravljenim izpitom na predizobraževanju, (6) je dostop do portala InfoTech otežen oziroma nemogoč oziroma, ne deluje, in (7) bi zaveze morale veljati nedoločen čas.

c) Končni predlog zavez podjetja RENAULT

93. Agencija je zgoraj navedene odzive in dodatno tudi pomisleke Agencije predstavila podjetju RENAULT na skupnem sestanku, na katerem je potekala razprava o dopolnitvi predloga zavez tako, da bo ta v čim večji meri odpravil prej navedene pomisleke iz prejetih odzivov neodvisnih serviserjev in pomisleke Agencije. Podjetje RENAULT je ustrezno dopolnilo prvotni predlog zavez in končni predlog zavez, kot je razviden iz izreka te odločbe, posredovalo Agenciji še pred izdajo povzetka relevantnih dejstev. Torej je Agencija predlog zavez prejela znotraj zakonskega roka in je tudi ta predlog zavez pravočasen. Predložene zaveze podjetja RENAULT, kot so navedene v končnem predlogu, pa so tudi zadostne za odpravo stanja, iz katerega izhaja verjetnost kršitve 9. člena ZPOmK-1 in 102. člena PDEU, zato jih je Agencija z odločbo sprejela.

94. Podjetje RENAULT je v obrazložitvi zaveze iz točke 2. 1) izreka te odločbe pojasnilo, da bo s sprejemom oziroma dopolnitvijo obstoječih internih aktov ter njihovo objavo zagotovilo transparentnost vseh relevantnih informacij o načinih dostopa do tehničnih informacij in do

učnega gradiva, o načinu oblikovanja terminskega plana tehničnih predizobraževanj in izobraževanj, o postopku izvedbe tehničnih predizobraževanj neodvisnih serviserjev na daljavo, o načinu oblikovanja skupin serviserjev za tehnična izobraževanja in o postopku poročanja in odpravljanja težav v primeru pojava tehničnih težav pri delovanju portala InfoTech. S sprejemom in objavo opisanih internih aktov bo odpravilo vse dvome o zadrževanju informacij, tako samih tehničnih informacij kot drugih informacij, ki se nanašajo na dostop do tehničnih informacij in tehničnih izobraževanj. Transparentnost informacij o oblikovanju terminskega plana izvedbe tehničnih predizobraževanj in izobraževanj bo, kot navaja podjetje RENAULT, vsem serviserjem omogočila, da bodo lahko na enak način in pravočasno pridobili informacije o predvidenih terminih tehničnih predizobraževanj in izobraževanj, o načinu prijave nanje, o načinih plačila tehničnih izobraževanj in o postopkih v primeru njihove odpovedi in nadomeščanja. Sprejeti in objavljeni interni akti bodo določali tudi način oblikovanja skupin serviserjev za posamezno tehnično izobraževanje. Tako se bodo serviserji, ki bodo zainteresirani za udeležbo na posameznem izobraževanju, lahko aktivno zavzeli za pritegnitev zadostnega števila serviserjev in tako zagotovitev izvedbe posameznega tehničnega izobraževanja, ki bo izvedeno ob prijavi vsaj 3 serviserjev.

95. Agencija meni, da se bo s sprejemom in objavo internih aktov povečala transparentnost dostopa do relevantnih tehničnih informacij in posledično tudi do samih izobraževanj. S tem, ko bodo predpisani vsi ključni postopki, ki bodo tudi neodvisnim serviserjem omogočili lažji dostop do relevantnih tehničnih informacij in izobraževanj, se bo položaj slednjih približal položaju pooblaščenih serviserjev pri dostopu do tehničnih informacij in bodo odpravljeni pomisleki Agencije o domnevno diskriminatorni obravnavi neodvisnih serviserjev. Glede na to, da bo v skladu s sprejetimi zavezami obvezno število udeležencev na izobraževanju za izvedbo le-tega nižje od trenutno veljavnega kriterija 7 udeležencev, bo s tem neodvisnim serviserjem olajšan pristop k izobraževanju, ki je po navedbah neodvisnih serviserjev pomembno za izvajanje storitev servisiranja vozil. Agencija meni še, da bo vnaprejšnja seznanitev tudi dodatno pripomogla k temu, da bodo zainteresirani serviserji pravočasno seznanjeni z napovedanimi izobraževanji in se bo tako brez težav izpolnil kriterij 3 udeležencev, ki so nujni za izvedbo posameznega izobraževanja.
96. Podjetje RENAULT glede zavez iz točke 2. 2) in 2. 6) navaja, da z njima odpravlja očitke Agencije glede oviranja in onemogočanja neodvisnih serviserjev pri dostopu do tehničnih informacij, ki jih vsi serviserji potrebujejo za kakovostno izvajanje storitev popravil in vzdrževanja vozil znamke Renault. Vse relevantne tehnične informacije, informacije o orodjih in vozilih ter pojasnila v zvezi z dostopom do njih so že sedaj objavljene na spletni strani InfoTech, kjer jih bo podjetje RENAULT objavljalo še naprej. Tako bo tudi neodvisnim serviserjem, ki se tehničnega izobraževanja ne udeležijo, zagotovljen enak neoviran dostop do tehničnih informacij, saj podjetje RENAULT na tehničnih izobraževanjih ne deli nikakršnega gradiva z vsebino, ki ne bi bilo dostopno tudi na spletni strani Podjetje RENAULT bo tudi v bodoče zagotavljalo vsebinsko enakost informacij, ki so objavljene na podstrani, namenjeni pooblaščenim serviserjem, in tistih, ki so objavljene na podstrani, namenjeni neodvisnim serviserjem Izenačitev cene za dostop do tehničnih informacij, ki je enaka za neodvisne in pooblaščne serviserje pa po mnenju podjetja RENAULT onemogoča kakršnokoli privilegiranje neodvisnih serviserjev pri dostopu do teh informacij Dostop do tehničnih informacij serviserjem bo olajšan tudi z izvedbo letnih brezplačnih izobraževanj o prijavi na in uporabi portala InfoTech. Tako bo možnost za pojav težav pri uporabi portala in s tem za težave pri dostopu do tehničnih informacij kar najbolj zmanjšana, kot še zatrjuje stranka postopka.

97. Agencija meni, da se s predmetno zavezo odpravlja neenakost med pooblaščenimi in neodvisnimi serviserji in zagotavlja vsem vsebinsko enak dostop do relevantnih tehničnih informacij, vsekakor pa neodvisnim serviserjem olajšuje dostop do teh informacij. Podjetje RENAULT je ves čas postopka pred Agencijo zatrjevalo, da je obseg tehničnih informacij že sedaj enak za vse serviserje in je vsem pod enakimi pogoji dostopen preko portala InfoTech. V skladu s to zavezo bo tako tudi v času trajanja zavez zagotovljeno, da bo obseg informacij še naprej enak za vse serviserje. Glede na to, da je Agencija prejela več očitkov neodvisnih serviserjev o domnevnem nedelovanju omenjenega portala oziroma o težavah pri dostopu in uporabi portala, na katerem se očitno nahajajo ključne informacije, potrebne za izvajanje storitev servisiranja vozil znamke Renault, se bo z zavezo o brezplačni izvedbi letnih izobraževanj o prijavi in uporabi portala InfoTech neodvisnim serviserjem tako olajšal dostop do relevantnih tehničnih informacij, posledično pa tudi odpravile morebitne težave s prijavo v portal in predvsem zagotovilo učinkovito delovanje portala. Nenazadnje pa bo ta zaveza odpravila očitek Agencije o domnevno neenaki obravnavi neodvisnih serviserjev pri dostopu do relevantnih tehničnih informacij tudi s tem, da dostop do relevantnih tehničnih informacij ne bo pogojen z udeležbo na izobraževanju, saj bodo te informacije na voljo vsem pod enakimi pogoji tudi izven izobraževanja.
98. Kot utemeljuje podjetje RENAULT, bo z zavezo iz točke 2. 3) z uvedbo priprave terminskih planov tehničnih izobraževanj zagotovilo popolno transparentnost in predvidljivost izobraževanj. Terminski plan bo podjetje RENAULT objavilo vsaj 3 mesece pred predvidenimi termini tehničnih izobraževanj. S tem bo še dodatno odpravljen izražen očitek Agencije o tem, da neodvisnim serviserjem informacije -o tehničnem izobraževanju-niso lahko dostopne v uporabni obliki, pač pa le na njihovo povpraševanje ter da neodvisni serviserji nimajo dostopa do terminov in vsebine izobraževanj in tako ne razpolagajo z vsemi relevantnimi informacijami, povezanimi z izobraževanji. Objava terminov, vsebine, postopka prijave in plačila vsem serviserjem, tudi neodvisnim, omogoča, da se lahko kadarkoli celovito seznanijo z vsemi z izobraževanji povezanimi informacijami, ki jih potrebujejo.
99. S predmetno zavezo se bo odpravil očitek Agencije o tem, da neodvisni serviserji nimajo dostopa do seznama izobraževanj oziroma temeljnih informacij o izobraževanjih oziroma njihovi izvedbi. S tem, ko bo podjetje RENAULT pravočasno obvestilo vse zainteresirane serviserje o predvidenih terminih in vsebini izobraževanj preko spletne strani, bo slednjim omogočilo, da se na izobraževanja dejansko lahko prijavijo in posledično le-teh tudi udeležijo. Agencija tudi meni, da je za učinkovito seznanitev serviserjev o predvidenih izobraževanjih in za zagotovitev udeležbe slednjih na izobraževanjih ključno zlasti to, da bodo vse relevantne informacije objavljene pravočasno, in sicer vsaj 3 mesece pred predvidenim izobraževanjem. Za učinkovit pretok relevantnih informacij pa je pomembno tudi to, da bodo vsi zainteresirani serviserji pravočasno obveščeni tudi o morebitni spremembi/odpovedi izobraževanj. Navedena zaveza bo tako po mnenju Agencije omogočila neodvisnim serviserjem, da bodo pravočasno seznanjeni s predvidenimi izobraževanji in morebitnimi spremembami le-teh, in da se bodo lahko zaradi dejstva, da v bodoče o določenem izobraževanju ne bodo obveščeni zgolj na podlagi njihovega povpraševanja, izobraževanj, ki so potrebna za izvajanje njihove dejavnosti, tudi dejansko udeležili v zadostnem številu. Za izenačitev položaja neodvisnih in pooblaščenih serviserjev pa je pomembno tudi dejstvo, da bo v skladu s sprejetimi zavezami cena izobraževanj, ki se jih bodo udeležili, enaka tako za neodvisne kot tudi pooblaščene serviserje in bo vnaprej znana vsem.

100. Podjetje RENAULT v zvezi z zavezo iz točke 2. 4) pojasnjuje, da je udeležba na predizobraževanju pogoj za udeležbo na izobraževanju, kadar je to predvideno s strani Renault akademije, pri čemer v primeru, da je udeležba na predizobraževanju pogoj za udeležbo na izobraževanju, to velja tako za pooblaščenec kot za neodvisne serviserje. V skladu s predlagano zavezo se tako uvaja brezplačno predizobraževanje za neodvisne serviserje, ki bo organizirano v tehničnem centru na dan tehničnega izobraževanja, s katerim bodo neodvisni serviserji nadaljevali po zaključenem predizobraževanju. Podjetje RENAULT poudarja, da ne more zagotoviti, da bi neodvisni serviserji lahko opravljali predizobraževanje na daljavo, ker je le-to vezano na dostop v interni sistem preko posebnega ključa, ki je individualiziran in dostopen samo pooblaščenim serviserjem. V internem sistemu se namreč nahajajo tako komercialne kot poslovne informacije, ki jih ni mogoče zavarovati na način, da osebe z dostopom do sistema ne bi imele dostopa do teh informacij. Z odpravo plačljivosti takšnega predizobraževanja se tako odpravlja ovira, ki je do sedaj veljala za neodvisne serviserje. Ti bodo imeli sedaj, tako kot pooblaščenim serviserji, brezplačen dostop do predizobraževanja. Prav tako bo predizobraževanje po vsebini v celoti enako predizobraževanju, ki je pooblaščenim serviserjem na voljo na daljavo (), zato ne more predstavljati kakršnekoli ovire za neodvisne serviserje pri dostopu do tehničnih informacij, ki jih tam pridobivajo, niti do tehničnih izobraževanj v nadaljevanju. V kolikor bo posamezno predizobraževanje obsegalo tudi praktični del, bo podjetje RENAULT izvedbo le-tega prav tako brezplačno organiziralo za vse zainteresirane serviserje, in sicer v tehničnem centru. Udeleženi serviserji bodo po končanem predizobraževanju lahko opravljali preizkus znanja, pridobljenega na predizobraževanju. Opravljanje preizkusa znanja ne bo obvezno. V kolikor se bo posamezni serviser odločil za opravljanje preizkusa znanja, pozitivno opravljen preizkus znanja ne bo pogoj za pristop k nadaljnjemu tehničnemu izobraževanju. Vsi serviserji se bodo tako z udeležbo na predizobraževanju ustrezno pripravili na tehnično izobraževanje. Hkrati se bo z odpravo uspešno opravljenega preizkusa znanja kot pogoja za pristop k nadaljnjemu tehničnemu izobraževanju odpravila vsakršna morebitna ovira, ki bi neodvisnim serviserjem lahko preprečevala udeležbo na tehničnih izobraževanjih. Tako bo njihov konkurenčni položaj v celoti izenačen s položajem pooblaščenih serviserjev, saj bodo na predizobraževanjih brezplačno pridobili enak obseg informacij kot pooblaščenim serviserji, s čimer bodo lahko enakovredno sodelovali tudi na tehničnih izobraževanjih.

101. Tudi ta zaveza bo po mnenju Agencije bistveno prispevala k izenačitvi položaja neodvisnih in pooblaščenih serviserjev, kljub temu, da se bodo neodvisni serviserji predizobraževanj še vedno udeleževali zgolj v tehničnem centru, pooblaščenim serviserjem pa bo tudi v bodoče zagotovljen oddaljen dostop do predizobraževanj (online dostop). Po mnenju Agencije ne gre za nesorazmerno oviro, saj bo predizobraževanje potekalo na isti dan in ne bo več predstavljalo ovire neodvisnim serviserjem pri dostopu do tehničnega izobraževanja. Z zavezo se odpravlja tudi neenakost med pooblaščenimi in neodvisnimi serviserji pri plačilu predizobraževanj, ki bodo v bodoče za vse serviserje brezplačna, in pa pri pogojevanju udeležbe na izobraževanju z uspešno opravo preizkusa znanja. V skladu z zavezo namreč uspešno opravljen preizkus znanja po izvedenem predizobraževanju ne bo več pogoj za udeležbo na izobraževanju. S tem pa bo odpravljena še dodatna ovira, ki trenutno neodvisnim serviserjem domnevno preprečuje udeležbo na tehničnih izobraževanjih.

102. V zvezi z zavezo iz točke 2. 5) podjetje RENAULT poudarja, da bo cena posameznega izobraževanja za neodvisne serviserje enaka kot za pooblaščenec serviserje. Posamezno tehnično izobraževanje bo izvedeno v primeru, da bodo nanj prijavljeni vsaj 3 serviserji. Ob

predpostavki, da so na posamezno tehnično izobraževanje prijavljeni najmanj 3 serviserji, kar je pogoj za izvedbo posameznega izobraževanja, bo cena enaka ne glede na število prijavljenih oziroma udeleženih serviserjev (3, 4, 5, 6, itd...). Podjetje RENAULT bo na svoji spletni strani Renault si ves čas ažurno objavljalo podatke o trenutnem številu serviserjev, prijavljenih na posamezno izobraževanje, kar bo serviserjem omogočalo boljše organiziranost in angažiranje za pritegnitev dodatnega števila serviserjev za posamezno izobraževanje, v kolikor bi bilo to potrebno. Vsi serviserji bodo tako imeli enake možnosti za udeležbo na tehničnih izobraževanjih, saj je omejitev minimalnega števila udeležencev (3) glede na zgoraj navedeno v celoti razumna in nikakor ne odvrčajoča, poleg tega je cena posameznega izobraževanja enaka za vse serviserje. Tako neodvisni kot pooblaščen serviserji bodo tako imeli v enaki meri dostop do tehničnih izobraževanj, s čimer bo njihov konkurenčni položaj v celoti izenačen.

103. Tudi s to zavezo se položaj neodvisnih serviserjev približuje položaju pooblaščenih serviserjev pri dostopu do tehničnih izobraževanj. Obvezno minimalno število udeležencev za izvedbo posameznega izobraževanja se namreč znižuje, in sicer iz 7 na 3. Glede na to, da je Agencija v postopku tržnega preizkusa predlaganih zavez prejela več odzivov na objavljeni predlog zavez in da so tudi sicer tekom postopka pred Agencijo neodvisni serviserji izrazili interes za udeležbo na tehničnih izobraževanjih, Agencija meni, da omejitev minimalnega števila udeležencev na 3 ne bo predstavljala odvrčajoče omejitve, ki bi neodvisnim serviserjem tudi v bodoče onemogočala udeležbo na tehničnih izobraževanjih. V skladu s predlagano zavezo pa se podjetje RENAULT tudi zavezuje, da bo cena izobraževanja v bodoče enotna za vse serviserje in bo neodvisna od števila prijavljenih serviserjev na posamezno izobraževanje, vsi ceniki in njihove spremembe izobraževanj pa bodo v skladu z zavezo št. 5 (točka 2. 5) izreka te odločbe) posredovani Agenciji v pregled in seznanitev. To bo Agenciji omogočilo, da bo lahko v času trajanja zavez ustrezno nadzorovala izpolnjevanje sprejetih zavez. Objava podatkov o številu serviserjev, ki bodo prijavljeni na posamezno izobraževanje pred izvedbo samega izobraževanja, pa bo neodvisnim serviserjem olajšala organizacijo v zvezi z udeležbo na posameznih izobraževanjih oziroma z zagotovitvijo minimalnega števila udeležencev, saj se bo povečala transparentnost oziroma preglednost udeležbe na izobraževanjih. Ob nižjem kriteriju obveznega števila udeležencev za izvedbo posameznega izobraževanja bo tako neodvisnim serviserjem olajšan dostop do tehničnih izobraževanj vozil znamke Renault.
104. Zavezi iz točke 2. 7) in 2. 8) bosta Agenciji še dodatno omogočili, da spremlja izpolnjevanje vseh sprejetih zavez. Podjetje RENAULT bo namreč moralo v času trajanja te odločbe o zavezah enkrat letno posredovati Agenciji letno poročilo o izpolnjevanju zavez, ki bo moralo vključevati tudi podatke o izvedenih izobraževanjih ter o udeležbi serviserjev na izobraževanjih. V kolikor bo Agencija v času trajanja zavez kadarkoli zahtevala od podjetja RENAULT, da ji poroča o izvedenih izobraževanjih in o udeležbi na njih v določenem obdobju, kot ga bo določila Agencija, pa bo podjetje RENAULT moralo Agenciji posredovati tudi te podatke. Glede na odziv v okviru izvedbe tržnega testa zavez podjetja RENAULT Agencija meni, da bo s strani zainteresiranih tretjih oseb, zlasti neodvisnih serviserjev, ki bodo izrazili namero, da se udeležijo tehničnih izobraževanj, ustrezno obveščena o ustreznem izvajanju sprejetih zavez, kar bo Agenciji še dodatno omogočilo izvajanje nadzora nad izvajanjem predmetnih zavez.

č) Sorazmernost zavez

105. Zaveze, ki jih je predlagala stranka postopka, so skladne z načelom sorazmernosti, v skladu s katerim morajo biti ukrepi za zagotovitev odprave potencialne kršitve primerni, usmerjeni na odpravo očitkov Agencije in ne smejo preseči ukrepov, ki so ustrezni in potrebni za zagotovitev cilja, to je odprave potencialne kršitve¹⁴¹. Zaveze, ki jih sprejme Agencija, pa ne smejo biti strožje od tega, kar je primerno in potrebno, da se doseže željeno stanje¹⁴². Pri tem mora Agencija upoštevati tudi interese tretjih v predmetnem postopku¹⁴³. Načelo sorazmernosti zahteva, da sprejete zaveze zadostijo dosegu cilja in so hkrati najmilejše za stranke v postopku¹⁴⁴.
106. Agencija ugotavlja, da predmetne zaveze izpolnjujejo vse kriterije načela sorazmernosti, so primerne in usmerjene v odpravo očitkov Agencije iz sklepa o uvedbi postopka, hkrati pa ne presegajo ukrepov, ki so ustrezni in potrebni za odpravo domnevne kršitve. Agencija je v predmetnem postopku kot sporno ravnanje, ki naj bi predstavljalo verjetno kršitev 9. člena ZPOMK-1 in 102. člena PDEU, opredelila ravnanje podjetja RENAULT, ki se nanaša na dostop do tehničnih informacij, zlasti tehničnih izobraževanj, zaradi katerega naj bi bili neodvisni serviserji neenako oziroma diskriminatorno obravnavani v primerjavi s pooblaščenimi serviserji. S predlaganimi zavezami se položaj neodvisnih serviserjev pri dostopu do relevantnih tehničnih informacij in izobraževanj izenačuje s položajem pooblaščenih serviserjev in tako odpravlja domnevno sporno razlikovanje in diskriminacija med njimi. Zaradi navedenega Agencija meni, da predmetne zaveze ustrezno odpravljajo konkurenčno pravne pomisleke, kot izhajajo iz sklepa o uvedbi predmetnega postopka in s tem verjetnost kršitve. S predmetnimi zavezami se sicer tudi v bodoče ohranja pogoj minimalnega števila udeležencev posameznega izobraževanja za izvedbo le-tega, ki pa bo v skladu s sprejetimi zavezami nižji, kot je bil do sedaj, in je po mnenju Agencije razumen in objektivno opravičljiv. Ohranja se tudi ločena izvedba izobraževanj za neodvisne in pooblaščenke serviserje, ki jo stranka postopka utemeljuje z varstvom zaupnosti določenih podatkov. Vendar Agencija ne glede na to in upošteva sprejete zaveze meni, da so predlagane zaveze ustrezne in primerne ter potrebne za odpravo domnevne kršitve. Pri presoji je Agencija upoštevala tudi interes tretjih oseb, vključno s tistimi, ki so posredovale odziv Agenciji na objavljen predlog zavez v okviru izvedbe tržnega testa. V skladu s posredovanimi odzivi tretjih oseb je podjetje RENAULT prvotni predlog zavez dopolnilo tako, da je v večji meri odpravilo tudi pomisleke, kot so izhajali iz prejetih odzivov, in seveda tudi pomisleke Agencije. Glede na vse navedeno Agencija meni, da so zaveze ustrezne in sorazmerne in da bo z njihovim upoštevanjem položaj neodvisnih serviserjev pri dostopu do tehničnih informacij in zlasti izobraževanj bistveno izboljšan. Agencija tudi meni, da z manj omejujočimi zavezami očitki Agencije ne bi bili v celoti odpravljeni, zato je podjetje RENAULT, kot že navedeno, prvotni predlog zavez še dopolnilo. Sprejem predlaganih zavez je torej primeren in potreben ukrep za odpravo stanja, iz katerega je izhajala verjetnost kršitve v predmetnem postopku.

¹⁴¹ Glej sodbo Splošnega sodišča v zadevi T-65/98, Van den Bergh Foods v Commission (2003) ECR II – 4653, 201. odstavek, sodba Sodišča Evropske unije v zadevi C-441/07 P Commission v Alrosa, (2010) ECR I-5945, paragraf 41.

¹⁴² Glej sodbi Splošnega sodišča v zadevah T-260/94 Air Inter v. Commission (1997) ECR II-997, paragraf 144, in T-65/98 Van den Bergh Foods v. Commission (2003) ECR II-4653, paragraf 201.

¹⁴³ Sodba Sodišča Evropske unije v zadevi C-441/07 P Commission v Alrosa, (2010) ECR I-5945, paragraf 41.

¹⁴⁴ Glej zadevo Sodišča Evropske unije v zadevi 265/87, Schrader (1989) ECR 2237, 21. odstavek in sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-174/05, Zuid-Hollandse Milieufederatie and Natur en Milieu (2006) ECR I – 2243, paragraf 28.

d) Trajanje zavez

107. Stranka postopka je predlagala sprejem zavez za obdobje treh let od izdaje odločbe o sprejetju zavez. Trajanje je po mnenju Agencije zadostno za omogočanje spremljanja izvedenih ukrepov, ki izhajajo iz predmetnih zavez, zato je Agencija odločila tako, kot izhaja iz točke 2 9) izreka te odločbe.
108. Obdobje je po mnenju Agencije tudi zadostno, da nastopi učinek predmetnih zavez na trgu in se oblikuje ustrezna praksa glede dostopa do informacij in izvedbe tehničnih izobraževanj na način, da se bo zagotovila možnost, da se neodvisni serviserji udeležujejo tehničnih izobraževanj, ki jih organizira podjetje RENAULT, in učinkovito izvajajo svojo dejavnost na trgu servisiranja vozil. Zato je Agencija mnenja, da je obdobje zadostno za implementacijo in preveritev učinkov predlaganih zavez na trgu in daljše trajanje predlaganih zavez ni potrebno. Glede na to, da je podjetje RENAULT predložilo zaveze še pred izdajo povzetka relevantnih dejstev in je z Agencijo ves čas postopka tvorno sodelovalo, Agencija pričakuje, da bo tudi v bodoče ravnalo skladno s sprejetimi zavezami, ki jih je Agenciji predložilo samo, zaradi česar je obdobje trajanja zavez zadostno, da ustrezno odpravi vse očitke, ki jih je v predmetnem postopku izpostavila Agencija.

VI. MOŽNOST RAZVELJAVITVE ODLOČBE

109. Z izdajo te odločbe je Agencija na predlog stranke postopka sprejela zaveze, ki so navedene v točki 2 izreka te odločbe. Agencija ugotavlja, da predlagane zaveze odpravljajo stanje, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določbe 9. člena ZPOmK-1 in 102. člena PDEU, kot izhaja iz sklepa o uvedbi predmetnega postopka. Agencija je tako zaključila postopek proti podjetju RENAULT brez dokončne presoje o kršitvi določb 9. člena ZPOmK-1 in 102. člena PDEU
110. V skladu s petim odstavkom 39. člena ZPOmK-1 lahko Agencija na predlog ali po uradni dolžnosti razveljavi odločbo in nadaljuje postopek, kadar se bistveno spremenijo dejanske okoliščine, na katerih je temeljila odločba, kadar stranke ne izpolnjujejo zavez ali kadar temelji odločba na nepopolnih, nepravilnih ali zavajajočih podatkih, ki so jih posredovale stranke, zato je Agencija odločila, kot izhaja iz točke 3 izreka te odločbe.

VII. ODLOČITEV O STROŠKIH POSTOPKA

111. Agencija je v predmetni odločbi odločila tudi o stroških postopka. Ker posebni stroški niso nastali, je Agencija v skladu z določbo prvega odstavka 118 člena ZUP odločila tako, kot izhaja iz točke 4 izreka te odločbe.

VIII. OBJAVA IZREKA ODLOČBE

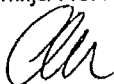
112. Na podlagi petega odstavka 22. člena ZPOmK-1 se izrek odločbe, s katero se postopek konča, objavi na spletni strani Agencije, zato je Agencija odločila, kot izhaja iz točke 5 izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo je dovoljeno vložiti tožbo pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, v roku tridesetih dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vloži pri sodišču, ali pa se pošlje po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto.

Postopek vodila:

Emilija Horvat

Andrej Matvoz
predsednik senata

Vročiti:

- RENAULT NISSAN SLOVENIJA, d.o.o., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana – osebno po pooblaščenču Odvetniška pisarna ZIDAR KLEMENČIČ, Slovenska cesta 54, 1000 Ljubljana.

Vložiti:

- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.